

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ — ΜΟΥΣΙΚΗ — ΘΕΑΤΡΙΚΗ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΝΕΩΝ

ΕΤΟΣ Β'. Φ. ΑΛΛΑΔΙΟΝ 5^{ΟΝ} & 6^{ΟΝ} ΣΑΜΟΣ-ΒΑΘΥ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1924

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ι. Α. ΤΡΟΚΑΛΛΗΣ. Τὸ Φαρμακερὸ Φλί.
ΓΙΑΝΗΣ ΒΟΥΔΗΣ. Ἐσπερινός. Πόνος κρυφός.
PIERRE LOUYS. Στάματα τῆς Μνασιδικας. Στὴ
Γυρινῶ. Αναχώρηση. Μεταφ.
Μ. Βοηκλῆς.
Γ. ΧΑΤΖΙΝΗΣ. Στοχασμοί.
ΣΤ. Ζ. ΣΙΔΕΡΗΣ. Στὰ βαθνὰ τὰ μεσάνυχτα.
ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΡΗΣ. Νοσταλγός,
Ζ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. Θεωρία περὶ βροχῆς.
CHARLES DICKENS. Χριστουγεννιάτικα Διηγή-
ματα. Μετ. Σωτ. Φῶκος.
Θ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ. Σιόνιοι.
N. M. Giacomo Ruccini.

Παράγραφοι, Ἀλληλογραφία κλπ.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ—ΜΟΥΣΙΚΗ—ΘΕΑΤΡΙΚΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΝΕΩΝ

ΕΤΟΣ Β΄ ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 5^{ΟΝ} & 6^{ΟΝ} ΣΑΜΟΣ—ΒΑΘΥ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1924

Πρὸς

ΤΟΝ ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΝ ΟΜΙΛΟΝ ΝΕΩΝ

Ἐνταῦθα

Ἐμπλεοὶ τῶν καλλιτέρων αἰσθημάτων τιμῆς καὶ συμπαιδείας πρὸς τὴν ἀνωτέρας καλλιτεχνικῆς τάσεως ἐπίδοσιν τοῦ καθ' ἑμᾶς Ὀμίλου καὶ μετ' ἐνδιαφέροντος ἀξίου τῶν ὑψηλῶν ἰδεωδῶν, οἷς οὗτος διακονεῖ, παρακολουθοῦντες τὴν δρᾶσιν αὐτοῦ χάραν μεγάλην δοκιμάζομεν διαπιστοῦντες ὁσημέραι σταθερῶς προοῖουσιν τὴν εὐδοκίμησιν τῆς εὐγενοῦς ταύτης δράσεως.

Ἐπὶ ζῶηράς δὲ διαπνεόμενοι ἐπιθυμίας ὅπως, τὸ ἐφ' ἡμῖν, ἐνισχύσωμεν τὰς φιλοτίμους καὶ ἐν τῇ διακρινούσῃ αὐτὰς ἀμίλλη ἀξιεπαίνους προσπαθείας ὑμῶν παρέχομεν πρὸς καταχώρησιν ἐν τῇ «Μηνιαία Ἐπιθεωρήσει» τὸ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο γραφὲν διήγημα ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Φαρμακερὸ Φίλι.»

Εὐχόμεθα δ' ὅπως ἡ σημαιοφόρος τοῦ ἀναληφθέντος ἀγῶνος εὐελπίς νεολαία, φωτιζομένη ἀπὸ τὰς μαρμαρυγὰς τῆς πίστεως τοῦ τεθέντος ἐαυτῇ ὑψηλοῦ ἰδανικοῦ καὶ παρὰ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ρώμης ἐνισχυομένη, συνεχίσῃ τὴν καλλιτεχνικὴν ἀθλήσιν καὶ σταδιοδρομίαν μετὰ τοῦ αὐτοῦ προοδευτικοῦ καὶ εὐσταθοῦς βήματος βαδίζουσα εὐθὺν πρὸς τοὺς ἀνωτέρους κοινωνικοὺς καὶ πατριωτικοὺς σκοποὺς, οἵτινες εὐρηγνται εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὄραίου τούτου ἀγῶνος.

Σάμος Νοέμβριος 1924

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς

Ὁ Νομάρχης Σάμου

Ι. Α. ΤΡΟΚΑΛΛΗΣ

ΤΟ ΦΑΡΜΑΚΕΡΟ ΦΙΛΙ

Μὲ ἥθος ἀνάμικτον χαρᾶς καὶ ἐλαφρᾶς ἀγωνίας, φέρουσαι τὸ ὁμοιόχρωμον σχολικὸν ἔνδυμα, ποὺ προσδίδει ἰδίαν χαρακτηριστικὴν ἐπισημότητα, αἱ μικραὶ μαθήτριά εἶχον συγκεντρωθῆ εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Σχολείου, καταλλήλως διεσκευασμένον πρὸς διεξαγωγὴν τῆς τελετῆς, κατὰ τὴν ὁ-

ποίαν θὰ ἐδημοσιεύοντο τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεών των καὶ θὰ ἐγίνετο ἡ ἐτησία σχολικὴ ἐπίδειξις.

Ἐἴμεθα εἰς μίαν πολίχνην τῆς βορεινῆς πλευρᾶς τῆς Πελοποννήσου πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ ἀμαρτωλὸς κόλπος τῆς Κορίνθου θωπεύει μὲ τὰ διαφανῆ ἐλαφρὰ κύματά του τὴν ἀμυώδη παραλίαν της. Μικρὸν δάσος πεύκων φυόμενον, κατὰ μῆκος τῆς παραλίας, γεφυρώνει, μὲ τὸ πρασινωπὸν φύλλωμά του, τὴν πολίχνην ἐκείνην πρὸς τὴν γειτονικὴν λίμνην. Τμημα τοῦ δασυλλίου τούτου ἀπετέλει τὸ προαύλιον τοῦ Σχολείου ὅπου ἤρχισε καὶ ἐτελείωσε μὲ πατριωτικὰ ἄσματα ἡ Σχολικὴ τελετὴ. Ἐκεῖ ὁ Φριξὸς φοιτητῆς τῆς Νομικῆς, εἶδε τὴν Νίτην, τὴν νεαρὰν ἀπόφοιτον τοῦ Ἀρσακείου.

Ἡ Νίτη ἦτο νέα συμπαθὴς. Εἶχε κατατομὴν λεπτὴν, μάτια βαθεῖα γαλανὰ πολὺ παθητικά, ρίπτοντα βλέμμα θωπευτικὸν καὶ γλυκύ. Τὸ μέτριον ἀνάστημα ἂν διὰ τὸν ἄνδρα δένεινε μειονέκτημα, διὰ τὴν γυναῖκα, ἀκόμη καὶ ἐκείνην τῆς ὁποίας ἡ σωματικὴ διάπλασις ἔχει συντελεσθῆ, ὠρισμένως εἶνε πλεονέκτημα· καὶ ἡ Νίτη οὔτε αὐτοῦ ἐστερεῖτο. Τὸ λικνιζόμενον βᾶδιμά της ἀνεδείκνυε τὴν εὐγραμμίαν τῆς σιλουέττας της καὶ προσέδιδεν εἰς τὸ σύνολον τὸν παλμὸν τῆς ἁρμονίας καὶ τὸν ρυθμὸν τῆς κομψότητος. Προικισμένη δὲ μὲ τὸν συναρπάζοντα ἐκείνον τόνον τῆς αἰδημοσύνης καὶ τοῦ αὐτοσεβασμοῦ, ποῦ ἀποτελεῖ τὸ ἀγνοούμενον πολλακίς μυστικὸν τῆς γυναικείας σαγήνης, ἐκέρδιζε τὴν συμπαθῆ προδιάθεσιν τῆς πρώτης ἐντυπώσεως, καίτοι ἡ ἔλλειψις παρηγορίας εἰς τοὺς τρόπους της ἐπαισθητῶς ἐμείωνε τὴν θέλγουσαν ἐμφάνισιν τῆς ὠραιότητός της καὶ τοῦ παρθενικοῦ ἠθους της. Τὰς ἐντυπώσεις αὐτὰς ἀπεκόμισε καὶ ὁ Φριξὸς φεύγων ἀπὸ τὴν σχολικὴν τελετὴν χωρὶς ὅμως ἰδιαίτεράν τινα δι' αὐτὸν ἐξαιρετικότητα.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Φριξὸς ἀνεχώρησε ἀπὸ τὴν πολίχνην ἐκείνην μεταβαίνων νὰ παραθερίσῃ εἰς ὄρεινὴν τινα ἐξοχὴν τῶν Καλαβρύτων προσελκύνουσαν ἀρκετὰς οἰκογενείας ξένων. Εὐρίσκοντο ἤδη τινὲς ἐκεῖ καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ προσχωρήσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὰς συνηθείας τῆς ἐξοχῆς. Καθημερινοὶ περιπάτοι εἰς τὸ δάσος, μικραὶ ἐκδρομαὶ εἰς ὑψηλὰ καὶ ὠραῖα τοπεῖα, ἄλλοτε μεγαλύτερα, ὅποτε οἱ ἐκδρομεῖς διημέρευον ὑπὸ τὰ βαθύσκια δάση, πλησίον διαυγῶν πηγῶν καὶ ἀνὰ μέσον εὐθαλῶν θάμνων, συνίστων τῆς ζωῆς τῆς ἐξοχῆς. Εἶναι

αἱ ἐκδρομαὶ αὗται ποῦ ἀναπτύσσουν τὴν στενοτάτην ἐξοικείωσιν. Εἰς πόλιν τὰ αὐτὰ πρόσωπα μὲ μόνον δεσμὸν τὴν τυχαίαν συνάντησιν οὐδέποτε θὰ ἐπέτρεπον εἰς ἑαυτὰ τόσην ἀβασάνιστον ἀφέλειαν καὶ σπατάλην εἰλικρινείας. Εἰς τὰ χλοερὰ ὅμως βουνὰ καὶ τὰ παρθένα δάση ἡ ἐφεκτικότης τῶν τρόπων εἶναι ἀγνώστος καὶ ἡ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη ἀναπτύσσεται αὐθόρμητος. Ἡ φυσικὴ ζωὴ καὶ ἡ καθαρὰ ἀτμόσφαιρα ἐξαγνίζει τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ὧθει δὲ μὲ ἀκατανίκητον δύναμιν τὰ αἰσθηματικὰ ὀρμέμματα πρὸς τοὺς ἀγνοοὺς καὶ βαθεῖς ἔρωτας ποῦ τόσον εὐνοεῖ τὸ κλίμα τῆς ἠθικῆς ἁρμονίας τῆς ἐξοχῆς καὶ ἡ ἐρημία τοῦ δάσους. Θὰ ἐλεγέ τις ὅτι ἡ ἀναπεπταμένη φύσις ἐποβάλλει ἀνεπαισθήτως τὴν ὠραιότητα τῆς ἀγνότητός της εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν. Ἐνίοτε ὅμως, ὅταν αἱ συνθῆκαι τὸ ἐπιτρέπουν, αἱ ἐκδρομαὶ αὗται ὑποθάλλουν σχέσεις ἀθεμίτους, εἴτε ὑπάρχει ἐσώτερος ἠθικὸς δεσμὸς, ὅστις τὰς θεμελιώνει εἴτε μὴ. Διότι ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε λησμονεῖ οὐδ' ἀπαρνεῖται ἐντελῶς ἑαυτὸν καὶ ἡ ἠθικοπλαστικὴ δύναμις τῆς ἀναπεπταμένης φύσεως ἀποδεικνύεται ἐνίοτε ἀνίσχυρος νὰ δαμάσῃ τὸν ζωικὸν ὑλισμὸν καὶ νὰ καταστείλῃ τὴν ἀδυσώπητον φλόγα τοῦ ἡδονιστικοῦ πυρός.

Ἐξ οἰκογενειακῆς ἀνατροφῆς καὶ μορφώσεως ὁ Φριξὸς ἦτο νέος ἠθικὸς καὶ αἰσθηματίας. Σχέσις μὲ γυναῖκα χωρὶς αἰσθηματικὸν δεσμὸν τῷ ἦτο ἀκατανόητος· πολὺ δὲ περισσότερον τῷ ἦσαν ἀγνώστα τὰ ἄλματα εἰς τοιαύτας γνωριμίας. Αἱ δὲ σχέσεις του μὲ τὴν οἰκογενειακῶς παραθερίζουσαν ἐκεῖ Μίρκαν, νέαν, τῆς ὁποίας ἡ εὐρωπαϊζουσα διαγωγή καὶ ἡ ἀχαλίνωτος προκλητικότης οὐδὲν ὄριον ἠθικότητος ἐγνώριζον, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου αἱ ἀνὰ τὰ δάση περιπλανήσεις πύνοον τὴν ἐπέκτασιν τῶν σχέσεων τούτων, ἐπόμενον ἦτο νὰ προκαλέσουν κρισιμοτάτους κλονισμοὺς τῆς ἠθικῆς του ὑπάρξεως. Καὶ αἱ ἐκδηλώσεις τῶν κλονισμῶν τούτων ἐπιπλήθον ὅτε μετὰ δίμηνον παραμονὴν εἰς τὴν ἐξοχὴν ἡ φίλη του ἐγκατέλιπε τὸ βουνόν. Συναποκομίζουσα δὲ τὴν ψυχικὴν ἠρεμίαν καὶ αἰσθηματικὴν γαλήνην τοῦ θύματός της—διότι ἀδιάφθορος καὶ αἰσθηματίας ὁ Φριξὸς, ὑπεβλήθη εἰς ἐντελῶς περιττὰς ἄλλως θυσίας διὰ τὴν σύναψιν καὶ διατήρησιν τῶν σχέσεων του πρὸς τὴν Μίρκαν, θυσίας ἠθικῶν δυνάμεων καὶ αἰσθηματικῆς ἀγνότητος—ἀπῆρχετο μετὰ τοῦ πατρός της εἰς Γερμανίαν ὅπως τελέσῃ τοὺς γάμους της μὲ τὸν ἐκεῖ ἀνα

μένοντα αὐτὴν μνηστῆρα τῆς.

Διὰ τὸν Φοῖξον ὁ χωρισμὸς αὐτὸς μετὰ δίμνηνον μόλις γνωριμίαν ἦτο πολὺ πρόωρος. Τοιοῦτοι ἄλλωστε χωρισμοί, ὅταν εἶνε ἀκούσιοι, εἶνε πάντοτε πρόωροι. Δὲν ἐστέρησε δὲ μόνον αὐτὸν ἀπὸ τὰ μεθυστικά μύρα τῆς ἡδυπαθείας καὶ ἀπὸ τὸν ἡδονικὸν καὶ ἀσυγκράτητον παροξυσμὸν τῆς ἐρωτικῆς βουλιμίας ἀλλὰ συγχρόνως ὑπέβαλε τὰς ψυχικὰς του τάσεις εἰς συνεχεῖς βασανιστικὰς μεταλλαγὰς. Αἱ αὐστηραὶ ἠθικαὶ ἀρχαὶ τῆς οἰκογενειακῆς του ἀνατροφῆς, μὲ τὰς ὁποίας φανατικῶς διεπαιδαγωγήθη πρὸς συνέχισιν τιμίας προγονικῆς παραδόσεως, κατὰ συχνὰ διαλείμματα ἤστραπτον τύψεις πρὸ τοῦ ἡμιθάμβου ὀφθαλμοῦ τῆς συνειδήσεώς του ἐλέγχουσαι τὴν ἠθικὴν του κατάπτωσιν, μέχρις ὅτου τέλος ἡ ταλαιπωρηθεῖσα ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων μεταπτώσεων ψυχὴ του ἐγκαταλείπουσα τὰς εἰκόνας τῶν θελγύτρων ἀναιδοῦς καλλονῆς, φεύγουσα τὰς ἀναμνήσεις τοῦ ὑλιστικοῦ ἐρωτος καὶ παραμυθίαν μᾶλλον ἢ ἐξίλασμον ἀναζητοῦσα, ἐστράφη πρὸς τὴν λατρείαν τῆς ἀγνῆς καὶ παρθενικῆς ὠραιότητος. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν δὲ ταύτην συνήντησε μελαγχολίαν, ἥτις ἐθλίβε τὴν αἰμάσσουσαν ψυχὴν του. Οὔτε ἠρολούθει τὴν συντροφίαν εἰς τὰς ἐκδρομὰς οὔτε εἰς τοὺς περιπάτους ἐλάμβανε μέρος. Εὔρισκεν ἠθικὴν ἀνάπαυλαν καὶ ἀνακούφισιν εἰς τὴν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν ἀπομόνωσιν καὶ ἐρημίαν. Ἀπὸ τὰ ἀθόρυβα δὲ δόματα αὐτῶν ἡ πλάνος ψαντασία του ἐκφεύγουσα καὶ διανοίγουσα τὸν πέπλον τοῦ μυστηρίου ποῦ καλύπτει τὸ ἀγνωστον ἔφερεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀπατηλοὺς ὀρίζοντας μιᾶς ζωῆς πέραν τῆς βαναύσου καὶ ἀχαρίστου πραγματικότητος, τὴν ὁποίαν ἐγνώρισεν, εἰς τὸν αἴθρον κόσμον τῆς ρέμβης, ὅπου γόνισσα θεὰ προσφέρει τὰ μεθυστικά ἡδύποτα ἀσυλλήπτου γοιτείας, τοὺς ἀπροσδιορίστους γλυκασμοὺς τοῦ ἀπείρου.

Ἦδη, μὲ τὰς πρώτας βροχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου, ἡ θερινὴ περιόδος ἐληξε καὶ ὁ Φοῖξος κατέβη εἰς τὴν πολίχνην του. Λόγῳ τῶν πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν καὶ τῆς στρατεύσεως τὸ Πανεπιστήμιον δὲν θά ἐλειτούργει τὸ ἔτος ἐκεῖνο καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ Φοῖξος ὑπεχρεώθη νὰ μείνῃ εἰς τὴν πολίχνην αὐτὴν, τῆς ὁποίας ἡ μονότονος καὶ περιορισμένη ζωὴ ἐπόμενον ἦτο νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν ἀπαγοήτευσιν ποῦ τοῦ ἐκκληροδότησεν ἡ περιπέτεια τοῦ βουνοῦ. Ἄν ἐκεῖ τὸν τελευταῖον καιρὸν ἠρέσκετο

εἰς τὸν ἀθόρυβον καὶ μονήρη βίον ἦτο διότι εὔρισκεν εἰς αὐτὸν τὸ ψυχολογικὸν μέσον διὰ τοῦ ὁποίου θά ἐπειύγχανε τὴν ἠθικὴν ἀνασυγκρότησιν του. Ἐδῶ ὅμως ἐπάθει τὴν κοινωνικὴν ζοὴν ποῦ δὲν ὑπῆρχε ἴσως δὲ καὶ διότι δὲν ὑπῆρχε. Ὁ πόθος αὐτὸς καὶ ἡ πλῆξις τὴν ὁποίαν τοῦ ἐπροκάλει ὁ μονότομος καὶ ἀχαρὶς βίος τῆς πολίχνης ἐκείνης ἐπέεζον βαρῦτατα τὴν ἀσθενικὴν ψυχὴν τοῦ Φοῖξου καὶ διήγειρον αὐτὴν εἰς ἀκατάσχετον ἐρωτοπαθῆ ὄργασμον. Ὑπὸ τὸ κλίμα τοῦ ὄργασμοῦ τούτου, χωρὶς ἀκτινὰ τινα χαρᾶς καὶ μὲ τὰ νέφη τῆς μελαγχολίας πυκνούμενα σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου, διήγεν ὁ Φοῖξος τὰς ἀνιαρὰς καὶ ἀτελευτήτους ἡμέρας τῆς πληκτικῆς ζωῆς του.

Ἡμέραν τινὰ ἐδέξασε νὰ τῷ ἀνατεθῇ ἡ φροντίς ὅπως ἐγγράψῃ εἰς τὸ Σχολεῖον τὴν μικρὰν ἀδελφὴν του Πόπην. Ὅταν τοῦ ἀνεκοίνωσε τοῦτο ἡ μητέρα του ὡσὰν παρήγορος ἀστραπὴ ἐφώτισε τὴν ψυχὴν του ἡ χαρὰ ὅτι θά συννητιᾶτο μὲ τὴν σεμνὴν καὶ αἰδήμονα ἐκείνην νέαν ποῦ εἶδε πρὸ μινῶν εἰς τὴν Σχολικὴν τελετὴν· συνοδεύων δὲ τὴν Πόπην κατνυθύνθη πρὸς τὸ Σχολεῖον.

Ἦτο, μοὶ διηγείτο βραδύτερον ὁ ἴδιος, τὸ Σχολικὸν κτίριον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δάσους καὶ ἐγγύτατα τῆς παραλίας. Ἀναβάντες τὴν κλίμακα εὐρέθημεν εἰς ἓνα εἶδος βεράντας εἰς τὸ ὑψοστῶν πεύκων. Ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτή. Εἰς τὸ πρῶτον κτύπημά μου, «ἐμπρός» ἀπήντησε ἡχηρὰ νεανικὴ φωνὴ καὶ γοργὰ βήματα ἐφέροντο πρὸς τὴν θύραν. Εἰσῆλθομεν. Ἡ ἀπροσδόκητος διὰ τὴν Νίτην ἐμφάνισίς μου τὴν κατέλαβε ἀνέτοιμον. Σχεδὸν ἐταράχθη. Ὁ ἀμοιβαῖος χαιρετισμὸς ἐξέφυγε ταῦτοχρόνως τῶν χειλέων μας. Εὐθύς ἀπὸ τὰς πρώτας ἐνατενίσεις τὸ θωπευτικὸν βλέμμα τῆς προσέλαβεν ἰδιαίτην γλυκύτητα. Ἡ εὐγλωττία τῆς ἐπιμόνου ταύτης γλυκύτητος καὶ τρυφερότητος τῆς μὲ ἐπεισε ὅτι ἡ Νίτη ἠσθάνθη ἐξαιρετικὴν χαρὰν διὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου. Ἐδοκίμαζον ἄφατον ἠθικὴν ἀνάπαυλαν εὐρισκόμενος πλησίον τῆς συναρπαστικῆς αἰδημοσύνης τῆς. Τὰ ἀπληστα βλέμματά μου τὴν ἐνηγκαλίζοντο μὲ δίψαν ἐνῶ ὑπὸ τὴν ἐπήρειάν των κύματα συγκινήσεως ἐχρωμάτιζον τὸ χλωμὸν πρόσωπόν τῆς. Εἰς τὴν ψυχικὴν αὐτὴν ἐπαφὴν μας ἠσθάνθη ἡδυτάτους παλμοὺς ὀδύνης χαρὰν ἀνάμικτον μὲ πόνον καὶ ἡδονὴν ἠνωμένην μὲ σπαραγμὸν.

— ἤλθα, τῆς λέγω, μὲ φωνὴν ἑλαφρῶς παλλομένην ἀπὸ αὐθόρμητον συγκίνησιν, ὡς κνιδεῶν τῆς Πόπης νὰ σὰς παρακαλέσω νὰ τὴν ἐγγράψῃτε.

— Εὐτυχίς, ἀπάντησεν ἡ Πόπη ποῦ θὰ ἔχη τόσον καλὸν κνιδεμόνα. Θὰ εἶναι πάντοτε ἐπιεικὴς πρὸς αὐτὴν καὶ νέος ὅπως εἶναι περισσότερον θὰ τὸν ἀγαπᾷ ἢ θὰ τὸν σέβεται. Καὶ μὰς προσεκάλεσε νὰ τὴν ἀκολουθήσωμεν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς.

Ἐπὶ τοῦ Γραφείου εὐρίσκετο ἀνοικτὸν τὸ μαθητολόγιον. Ἡ Νίτη ἔλαβε τὸν κονδυλοφόρον καὶ χωρὶς νὰ τὸν βυθίσῃ εἰς τὸ μελανοδοχεῖον ἐδοκίμασε νὰ γράψῃ. Ἐλαφρὸν παρθενικὸν ἐρύθημα διὰ τὴν ἀποκαλυφθεῖσαν σύγχισίν τῆς ἐχρωμάτισε τὸ πρόσωπόν τῆς. Βυθίσασα τὸν κονδυλοφόρον εἰς τὸ μελανοδοχεῖον ἐπανελάβε τὴν κίνησιν πρὸς γραφὴν. Ἄλλ' εἰς μάτην. Τὸ χέρι τῆς ἔτρεμε. τόσον ὥστε καὶ εἰς δευτέραν ἀποφασιστικὴν προσπάθειαν δὲν κατώρθωσε νὰ γίνῃ κυρία αὐτοῦ. Ἀφῆκε τότε τὴν γραφίδα καὶ προσποιουμένη ὅτι ἀναζητᾷ δῆθεν ἐπὶ τοῦ Γραφείου τῆς ὅ,τι οὐδ' αὐτὴ ἐγνώριζε:

— Πότε, Κύριε Φρίξο, κατέβητε ἀπὸ τὴν ἔσοχὴν, μὲ ἐρωτᾷ. Δοκιμάζων συναίσθημα εὐχαρίστου ἐκπλήξεως ἐκ τοῦ ὅτι ἤξευρεν ὅτι δὲν ἐπέρασα τὸ καλοκοῖρι εἰς τὴν πολίχνην ἐκείνην: Πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν, τῆς ἀπάντησα.

Εὐτυχίς, λέγει, σύμπτωσις. καὶ μὲ προσβλέπει μὲ συναρπάζον βλέμμα ἀφθάστου περιπαθείας ἐνῶ εἰς μαγνητικὸν μεῖδιωμα διεστέλλοντο τὰ αἱματοχρῶμα χεῖλῃ τῆς.

Μόνον ἂν τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἤλθατε καὶ σεῖς, θὰ ἦτο δικαιολογημένη ἡ ἀπάντησίς σας, συνεπλήρωσα. Ὑπεδέχθη τοὺς λόγους μου τούτους μὲ χαριτωμένην κίνησιν ἱκανοποιήσεως ἀναλαβοῦσα δὲ τὸν κονδυλοφόρον ἐνέγραψε τὴν Πόπην. Ἡ προσέλευσις κνιδεμόνων τινῶν καὶ μαθητριῶν ἐπέβαλε τὴν διακοπὴν τῆς ἐγγλώττου ταύτης συνομιλίας. Ἐχαιρετήθημεν διὰ χειραψίας θερμότητος καὶ πλήρους ἐμπιστοσύνης ἐνῶ τὰ βλέμματά μας συναντηθέντα εἰς ἀμοιβαίαν ἐξομολόγησιν πλήρη σαφηνείας καὶ γλυκύτητος ἐρροφούσαν τὸν μεθυστικὸν ἠδονισμόν τοῦ φιλοῦ των καὶ ἐνηγκαλίζοντο εἰς ἓνα ριγηλὸν λίκνισμα τῆς σφοδροτέρας ἐρωτοδίνης.

Ἡ συνάντησις αὐτὴ μὲ ἔδωσε τὸν καιρὸν νὰ προσέξω περισσότερον τὴν αἰδήμονα ἀπόφοιτον τοῦ Ἀρσακείου καὶ νὰ ἐμβαθύνω εἰς τὴν ψυχολογίαν τῆς. Ὁ παλμὸς τῆς ἀγνότη-

τος διετηρεῖτο. Ἡ θελκτικὴ ἀπόπνοια τῆς αἰδουμένης ἐξηκολούθει νὰ τὴν περιβάλλῃ. Καὶ αὐτὰ τὰ περιπαθῆ καὶ εὐγλωττα βλέμματά τῆς ἦσαν αἰδήμονα. Τὰ μάτια τῆς ἐπαναστατημένα τώρα καὶ ὀργιάζοντα μέσα εἰς τὴν ὑδράδα ποῦ γλυκαίνει τὸ βλέμμα ἐπρόδιδον τὴν κρίσιν, ἥτις συνετελεῖτο εἰς τὴν ψυχὴν τῆς. Διότι ἡ Νίτη εὐρίσκετο ἤδη εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν νεανίδων, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ ἐπιθυμίαι τῆς γνωριμίας τοῦ ἀγνώστου ὀξύνονται, αἰσθάνονται νυκτικούς πόθους ἠδονιστικῆς γοητείας, τὴν ὁποίαν ἡ φαντασία χρωματίζει μὲ τὰ μεθυστικότερα χρώματα. Ἡ αἰσθηματολογικὴ ἀβασία εἶναι τότε δι' αὐτὰς ἀνάγκη. Ἐφυγα ἀπ' τὸ Σχολεῖον μὲ τὴν καρδιά μου φλογισμένην καὶ μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι τὴν φλόγα αὐτὴν δὲν μοῦ ἐπροκάλεσε ἀλλὰ μοῦ μετέδωκεν ἡ Νίτη. Καὶ ὄνειρα εὐτυχίας ἤρχισεν ὑφαίνουσα εἰς τοὺς ἀραχνοειδεῖς ἰστούς τῆς ἡ φαντασία μου.

Ὅταν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐτελείωσε τὴν διήγησιν τοῦ ὀφρίξου δάκρυα νοσταλγίας εἶχον ἀναβλύσει ἀπὸ τὰ μάτια καὶ βαθύς ἀναστεναγμὸς ἐδόνησε τὸ στῆθος τοῦ. Ἴσως ἐξ ἐρωτος πρὸς τὴν Νίτην, ἀλλ' ἴσως καὶ διότι δὲν ἐδόθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ ζοῦν δις τὰς μεγάλας στιγμὰς τῶν ἠδυστάτων πόνων καὶ τῶν αἰμοσταγῶν συγκινήσεων τῆς πρώτης ἀγάπης.

Ἡ Νίτη κατήγετο ἀπὸ τὴν Μυτιλήνην. Ἴσως ἐγεννήθη εἰς τὴν Καλλονὴν, ἀφοῦ ἦτο τόσον ὠραία. Εἰς τὴν πολίχνην δ' ἐκείνην τῆς Πελοποννήσου ἔμενεν πλησίον τῆς θείας τῆς.

Ὅταν μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἤρχισαν τὰ μαθήματα ἡ Νίτη δὲν ἠκολούθει τὸν συντομώτερον δρόμον πρὸς τὸ σχολεῖον ἀλλὰ λοξοδρομοῦσα ἐλάμβανε τὸν διερχόμενον πρὸς τῆς οἰκίας τοῦ Φρίξου, ὅστις ἐπερίμενε νὰ τὴν ἴδῃ, τὰς ὥρισμένας ὥρας ποῦ ἐπρεπε μεταβαίνουσα καὶ ἐπιστρέφουσα ἀπὸ τὸ σχολεῖον νὰ περάσῃ. Μία ἀδάμαστος δύναμις τὸν καθήλωνεν ἐπὶ πολλὰς ὥρας εἰς τὸ παράθυρον μὴ τυχὸν περάσῃ ἡ Νίτη, χωρὶς νὰ τὴν ἴδῃ. Ἐκείνη εἰς ἐκάστην διέλευσίν τῆς ἐκλινεν ἑλαφρῶς τὴν κεφαλὴν καὶ συνέστελλε τὰ χεῖλῃ εἰς μεῖδιωμα δειλοῦ χαιρετισμοῦ. Ἡ προσπάθειά τῆς νὰ μὴ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν τῶν διαβατῶν καὶ γειτόνων τοῦ Φρίξου μὲ τοὺς ἀλλεπαλλήλους χαιρετισμοὺς ἐπρόδιδε συναίσθησιν ὅτι ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς δειλίας τῶν ἐνοχί τις ἐκρύπτετο. Οὐδεὶς πλέον ἐκ τῶν δύο ἀμφέβαλλε περὶ τῶν διαθέ-

σεων τοῦ ἄλλου. Εἰς τὸ ἀντίκρισμά των πᾶν βλέμμα. πᾶν μειδίαμα, πᾶσα κίνησις, ἀπέπνεον ἀμοιβαίαν στοργὴν καὶ συγκίνησιν καὶ ἐσχηματίζετο ἐξ αὐτῶν ἡ αἰσθηματικὴ ἀτμόσφαιρα ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀνεπτύσσετο ὁ ἔρωσ των.

Εἰς τὴν πολίχνην ἐκείνην ^{*} οἰκογενειακὰ συγκεντρώσεις δὲν ἐγίνοντο, οὔτε ἄλλο μέσον ὑπῆρχε δυνάμενον νὰ δικαιολογήσῃ εἰς τὰ ὄμματα τῆς αὐστηρᾶς κοινωνίας τὴν συνάντησιν τῶν δύο νέων. Καὶ ὅμως—τὸ ἠσθάνοντο—ἡ προσέγγισις ἦτο δι' αὐτοὺς σφοδρὰ αἰσθηματικὴ ἀνάγκη. Τὴν ἀμυχανίαν τοῦ Φριξοῦ σκεπτομένου πῶς νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ποθουμένην ἀμφοτέρωθεν ἐπικοινωνίαν ἔλυσεν ἀπροσδοκίτως ἡ Νίτη παραγγείλασα εἰς αὐτὸν μὲ τὴν μαθήτριαν ἀδελφὴν του ὅτι τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης θὰ τοῦ ἔστελλε κάτι, τὸ ὁποῖον δὲν προσδιώρισε. Πράγματι τὸ ἀπόγευμα τοῦ ἔστειλε ἓνα σημείωμα ἀλλὰ χωρὶς περιεχόμενον ἐνδιαφέρον. Διὰ τὸ ψυχόμετρον ὅμως τοῦ ἔρωτος τὸ γεγονός τοῦτο ἦτο σημαντικόν, ἦτο τὸ πρῶτον βῆμα.

^{**} Ἡ ἐπακολουθήσασα ἐπικοινωνία δι' ἐπιστολῶν ἔφερεν τὴν αἰσθηματικὴν ἐπαφὴν τῶν δύο νέων. Ἦτο ὅμως ἡ ἐπαφὴ αὕτη ἐλαφροτάτη. Διότι αἱ ἐπιστολαὶ των οὐδεμίαν ἐκμυστήρευσιν ἔρωτος περιεῖχον. Καὶ οἱ δύο εὗρισκον τὸ μέσον τοῦτο τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς αἰσθηματικῆς των ροπῆς καὶ τῆς ποθουμένης ψυχικῆς ἐνώσεως ἄτονόν καὶ κατώτερον τοῦ αἰσθήματός των. Δὲν ὑπελείπετο εἰμὴ μόνον ἡ κρυφὴ συνάντησις. Εἰς πρότασιν τοῦ Φριξοῦ ἡ Νίτη ἐδέχθη, ἀλλὰ τὰ παρουσιαζόμενα προσκόμματα καθίστων καὶ ταύτην ἐπικίνδυνον. Ἐνῶ δὲ παρετείνετο ἡ χρονοτριβὴ τῶν συνεννοήσεων τούτων ἡ ἐρωτικὴ ἀγωνία κατέτρυχε τὴν ψυχὴν των. Ὅσον διετηρεῖτο ἡ μεταξὺ των ἀπόστασις τόσον ὁ ἔρωσ των ἐγίνετο σφοδρότερος· διότι ἡ ἀπόστασις, ἥτις καλλύνει τὰ πρόσωπα καὶ τὰ γεγονότα, ὀπλίζει καὶ τὰ αἰσθήματα μὲ δύναμιν αὐξάνουσαν ἐφόσον ὁ πόθος τῆς ἱκανοποιήσεως των μένει ἀνεκπλήρωτος. Ἐνῶ δὲ ἡ συνάντησις των ἐφέρετο ἀπὸ ἀναβολῆς εἰς ματαίωσιν ἡ Νίτη διακόψασα τὰ μαθήματα τοῦ Σχολείου λόγῳ τῶν ἀπόκρου ἀνεχώρησεν εἰς Ἀθήνας ὅπως διέλθῃ τὰς ἑορτὰς πλεισίον τῶν γονέων τῆς.

^{**} Τὸ κενὸν ποῦ ἐδημιούργησε εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Φριξοῦ ἡ

ἀναχώρησις τῆς Νίτης ἐπλήρωσεν ὁ πόνος τῶν ἐλπίδων ποῦ διεψεύσθησαν. Καὶ ὅμως ὁ ἔρωτευμένος Φριξοῦ ἠλπίζε καὶ ὕταν τὰ πράγματα τὸν ἀπύλπίζον. Ὁ ἔμμονος πόνος καὶ ἡ ἐλπίς ἀποτελοῦν συγχρόνως τὴν ἐκδήλωσιν καὶ τὴν τροφήν τοῦ ἔρωτος· ὅταν σβύσουν ὁ ἔρωσ θ' ἀτροφῆσῃ καὶ θὰ μαρανθῇ.

^{*} Τὰς τελευταίας ἡμέρας τῶν σχολικῶν διακοπῶν ὁ Φριξοῦ ἐπερίμενε εἰς τὸν Σταθμὸν τὴν ἀμαξοστοιχίαν ποῦ θὰ ἔφερε τὴν Νίτην. Εἰς τὴν προσδοκίαν τῆς ἀφίξεώς τῆς ὁ πόνος του ὑπεχώρει ἵνα αὐξηθῇ ὁσάκις ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἡ Νίτη δὲν ἐφαίνεται. Ἐπὶ τέλους τὴν τετάρτην ἡμέραν τὸ ὥραϊον πρόσωπόν τῆς ἐμφανισθὲν εἰς τὸ παράθυρον τῆς ἀμαξοστοιχίας ὡς θελκτικὴ ὄψασις ἐπλημμύρισεν ἀπὸ χαρὰν καὶ ἀνακούφισιν τὴν ἀγωνιώσαν ψυχὴν τοῦ Φριξοῦ. Πλὴν Φεῦ! . . ἡ ἠδυτάτη πλήμμυρα ἦτο στιγμιαία. Διότι μαζὺ μὲ τὴν Νίτην κατέβη ἀπὸ τὴν ἀμαξοστοιχίαν καὶ νέος τις. Θὰ εἶναι μνηστήρ τῆς, εἶπον οἱ παρατυχόντες. Ὁ Φριξοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ πιστεύσῃ. Παρατηρήσας ὅμως τὰ δάκτυλά των διέκρινεν ἀρραβῶνα. Ἡ Νίτη, φεῦ! . . . ἀρραβωνισμένη! . . . Αἱ φρένες τοῦ Φριξοῦ ἔπαυσαν νὰ λειτουργοῦν. Μελανοὶ καπνοὶ βαρυτάτου ἄλγους ἐκάλυψαν τὴν ψυχὴν του. Κύπτων καὶ δακρύων κατηνθύνθη πρὸς τὴν οἰκίαν του. Βραδέως αἱ σκέψεις ἤρχισαν νὰ σχηματίζονται εἰς τὴν διάνοιάν του. Ἦτο δυνατόν ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν ἡ Νίτη νὰ τὸν ἀπαρνηθῇ καὶ ν' ἀγαπήσῃ ἄλλον, διηρωτάτο. Καὶ ὁ ἔρωσ του πρὸς τὴν Νίτην τοῦ ἀπῆντα: . . . ἀπίστευτον! . . . Ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἀρραβῶνος, τὸν ὁποῖον εἶδεν ὁ ἴδιος, τὸν μετεκάλει εἰς τὴν ὀδυνηρὰν πραγματικότητα. Ἀποστέργων νὰ πιστεύσῃ καὶ τὰς ἰδίας του αἰσθήσεις—τόσον παραφόρος τὴν ἡγάπα. . . —ἠθέλησε νὰ πληροφορηθῇ ἀπὸ τὴν ἰδίαν τί συνέβαινε. Ἡ ἀπάντησις τῆς Νίτης εἰς τὴν ἐπιστολὴν του, ψυχρὰ καὶ φονεύουσα, ἔφερεν ὅτι «διὰ λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεώς τῆς δὲν θὰ ἐπανελάμβανε τὴν ἀλληλογραφίαν μαζὺ του».

Εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀπαντήσεως ταύτης ὁ Φριξοῦ ἀπελιθώθη. Ἠφαίστειον ἄλγους ἐξερράγη εἰς τὰ σπλάχνα του. Τὰ ἀγριώτερα ἀνθρώπινα ἐνστικτα ἤρχισαν νὰ κοχλάζουν εἰς τὴν ψυχὴν του. Καταιγὶς ἠθικῶν παρωθήσεων πρὸς ἐξόντων τοῦ ἄρ' ἄγος τῆς εὐτυχίας του εἰς τὴν παθολογίαν τοῦ ἔ-

ρωτος είναι τὸ φυσικὸν ἐπακολούθημα τῆς ψυχικῆς θιέλλης τοῦ ἐγκαταλιπομένου ἐραστοῦ. Ὅσον τὸ αἰσθημα εἶνε ἀγνό-
τερον καὶ ἰδανικώτερον τόσον ἡ καταγίς τῆς ζηλοτυπίας εἶ-
νε ἀγριωτέρα. Ἄλλ' εἰς τὴν πραγματικότητα τὰ βέλν τῆς
ζηλοτυπίας ὄχι μόνον καταστρέφουν ὅ,τι προτίθενται νὰ σώ-
σουν ἀλλὰ καὶ πλήσσουν ἀντανεκλαστικῶς αὐτὸν τὸν ζηλο-
τυποῦντα.

Διαπερώμενος οὕτως ὑπὸ τῶν ἰδίων δηλητηριωδῶν βελῶν ὁ Φρίξος ἐπόμενον ἦτο νὰ καμφθῆ ἀπὸ τὰ ἰσχυρὰ καὶ ἀλλε-
πάλληλα πλήγματα τῆς ζηλοτυπίας καὶ τῶν ἄλλων παλαιο-
τέρων καὶ νεωτέρων ἠθικῶν δοκιμασιῶν. Τὸ ἐξ ἀταβισμού
κοιμώμενον ἐντὸς τοῦ ὄργανισμοῦ του μικρόβιον τῆς φθίσεως
ἀφυπνίσθη καὶ θυματοῦδος μνηγγίτις τὸν προσέβαλε. Οἱ
ἰατροὶ εἰς ἐπανελημμένα συμβούλια ἐγνωμάτευσαν ὅτι ἐλα-
χίστας ἐλπίδας διασώσεως παρουσιάζει ἡ ἀσθενεία αὐτη. Ἀ-
πηγορεύθη ἀπολύτως ἡ παραμονὴ ἐντὸς τοῦ θαλάμου τοῦ
ἀσθενοῦς παντὸς προσώπου. Μόνον ἡ μητέρα τοῦ Φρίξου, ἡ-
τις ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἀσθενείας του ἀνέλαβε προ-
σωπικῶς τὴν περιποίησίν του παρέμενε εἰς τὸ δωμάτιον. Κα-
θημένη παρὰ τὴν κλίνην τὸν ἐπαρηγόρει μὲ τὴν πνοὴν ἐκεί-
νην τῆς στοργῆς ποῦ ἀποτελεῖ τὸ μυστικὸν τῶν μητέρων. Εἰς
τοὺς παρηγόρους λόγους καὶ τὰς θωπείας τῆς βαθεῖς στενα-
γμοὶ ἐσάλειον τὰ σπλάχνα τοῦ ἀσθενοῦς καὶ πύρινα δάκρυα
διέβρεχον τὸ κατέρυθρον πρόσωπόν του.

—Τί ἔχεις Φρίξο μου καὶ κλαῖς; γιατί παιδάκι μου στενά-
ζεις; ἦσαν αἱ στοργικαὶ ἐρωτήσεις τῆς συμπασχούσης μη-
τρός. Καὶ ὁ Φρίξος ἀπάντα διὰ νέων στεναγμῶν καὶ σπασμο-
δικῶν κινήσεων ὀξυτάτης ψυχικῆς ὀδύνης. Εἰς τὸ δραματικὸν
τοῦτο θέαμα τὰ μητρικὰ δάκρυα δὲν συνεκρατοῦντο καὶ ὁ
Φρίξος μὲ πόνον θανάτου ἐψέλλιζε. Γιατὶ μητέρα μου κλαῖς;
μὲ κλαῖς πρὶν πεθάνω;

Αἱ σφοδραὶ αὗται συγκινήσεις ἐκ τῆς προαισθήσεως τοῦ
θανάτου καὶ ὁ ἐρωτικὸς καὶ σωματικὸς πυρετὸς παρέλυσαν
τὰς δυνάμεις τοῦ Φρίξου. Ἡ ἀπελπισ σκέψις ὅτι ἡ ἐκμυ-
στίρευσις τοῦ μυστικοῦ του πόνου καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἀ-
νακούφισις, θὰ τοῦ ἀνανέωνε τὰς ἐξαντληθείσας δυνά-
μεις καὶ ἡ γλυκερὰ καὶ παρήγορος ἐλπίς ὅτι μὲ τὴν με-
σολάβησιν τῆς μητρός του θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἴδῃ τὴν Νίτην,
ἐνίκησεν τὴν ἀτολμίαν, τὴν ὁποίαν τοῦ ἐπέβαλεν ὁ πρὸς τὴν
μητέρα σεβασμὸς μὲ φωνὴν δὲ τρέμουσαν καὶ διακοπτομέ-

νην ὑπὸ πνιγομένων λυγμῶν ἐξεμυστηρεύθη εἰς αὐτὴν τὸν
ἔρωτά του καὶ κλαίων τὴν ἰκέτευσε νὰ φροντίσῃ νὰ ἔλθῃ ἢ
Νίτη νὰ τὴν ἴδῃ διὰ τελευταίαν φοράν.

Κεραυνὸς ἐν αἰθρία δὲν θὰ ἦτο τόσον ἀπροσδόκητος ὅσον
ὑπῆρξε διὰ τὴν μητέρα τοῦ Φρίξου ἡ ἀποκάλυψις αὐτη. Ἡ
ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἡ οἰκογενειακὴ ἀνατροφή μὲ ἄμετρον καὶ
ἀλύγιστον αὐστηρότητα κακῶς ἐνίστε ἐννοουμένων ἠθικῶν
ἀρχῶν, βλάπτει ἀντὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ὀρθῶς ἐννοουμένην ὑγιᾶ
καὶ ἀρίστην ἠθικὴν συγκρότησιν τῶν τέκνων, ἦτο διὰ τὴν μη-
τέρα τοῦ Φρίξου τόσον τραγικὴ ὅσον καὶ ἀνωφελὴς πλέον.
Ὁ ἱλιγγος τοῦ ἔρωτος καὶ ὁ πόνος τοῦ Φρίξου ἐπλημμύρισαν
ὀρμητικῶς τὴν ψυχὴν τῆς καὶ ἔγιναν ἱλιγγος στοργῆς καὶ
πόνος ἰδικός τῆς. Ἄλλη σκέψις δὲν ἦτο μητρικὸν νὰ γεννη-
θῇ εἰς αὐτὴν. Ἀμέσως ἔστειλε καὶ παρεκάλεσε τὴν Νίτην νὰ
περάσῃ τὸ ἀπόγευμα ἀπὸ τὸ σπῖτι. Ἡ παράκλησις αὐτη, προ-
ερχομένη ἀπὸ τὴν μητέρα τοῦ Φρίξου, τὴν ὁποίαν τόσον ἐ-
σέβετο ἡ Νίτη, ἦτο δι' αὐτὴν διαταγή. Πράγματι τὸ ἀπόγευμα
ἡ Πόπη ὑπεδέχετο τὴν Νίτην καὶ τὴν παρεκάλεσε νὰ
εἰσέλθῃ πρὸς συνάντησιν τῆς μητρός τῆς εἰς τὸ δωμάτιον
τοῦ ἀσθενοῦς ἀδελφοῦ τῆς, τὸν ὁποῖον δὲν πρόπει—τῆς ἐξή-
γησε μὲ φωνὴν πνιγομένην εἰς λυγμοὺς—ν' ἀφήσῃ μόνον ἡ
μητέρα τῆς διότι ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν πεθαίνει. . . .

Εἰς τὴν ἀπαισίαν αὐτὴν εἶδον βαθυτάτη ψυχικὴ συστροφή
εἰς βίαιον σπασμὸν ὀδύνης ἐκδηλωθεῖσα συνετάραξε τὴν Νί-
την, φλέγον αἷμα ἐπυρπόλησε τὸ πρόσωπόν τῆς καὶ εὐθὺς
νεκρικὴ πελιδνότης διεχύθη ἐπ' αὐτοῦ. Αἰαίσθήσεις τὴν ἐγκα-
τέλειψαν. Ἀκολουθήσασα μηχανικῶς τὴν Πόπην εἰσῆλθεν εἰς
τὸ δωμάτιον τοῦ Φρίξου.

Εἰς ὀδοιπόρον καταληφθέντα ἐν καιρῷ νυκτὸς ὑπὸ ἀγρίας
καταιγίδος καὶ ἀποπλανηθέντα εἰς ἀγνώστους καὶ ἀπατήτους
τόπους ἀκούοντα δ' ἐγγίζοντας τοὺς βρυχηθμοὺς τῶν ἐπερ-
χομένων λεόντων καὶ τὰς ὠρυγὰς τῶν τίγρεων, μὲ μόνον ὀ-
δηγὸν τὰς λάμψεις τῶν ἀστραπῶν καὶ τῶν κεραυνῶν τῆς μαι-
νομένης θιέλλης, οὐδεμία ποτὲ ἀστραπὴ θὰ ἦτο τόσον ἐπι-
δοφόρος, ὅσον εἰς τὸν Φρίξον, τὸν νυκτοποροῦντα πρὸς
κρημνοὺς ἐν τῷ σκοτει τῆς ἀπελπισίας καὶ ἀκούοντα ὄλονεν
εὐκρινέστερον τὸν φοβερὸν μυκηθμὸν τῆς ἐπερχομένης θυ-
έλλης τοῦ θανάτου, ὑπῆρξεν ἡδεῖα καὶ παρήγορος ἡ ἐμφά-
νισις τῆς Νίτης. Εἰς τὸν πρῶτον ἀνατενισμὸν παγερός ἰ-

δρῶς ὑγρανε τὸ πρόσωπόν της καὶ εἰς τὰ ἐκστατικὰ μάτια της ἔλαμψαν δύο δάκρυα. Ἡ μητέρα τοῦ Φρίξου ἠγέρθη, ὑπεδέχθη τὴν Νίτην καὶ τὴν παρεκάλεσε νὰ καθίσῃ. Ἐχαιρετήθησαν μὲ τὸν Φρίξον ὡς νὰ μὴ ἐγνωρίζοντο παρὰ ὅσον διὰ τὰ ἀναγνωρισθοῦν. Ἐνῶ δ' αὐτητῶ ἀπέτεινε ἐρωτήσεις τινὰς σχετικὰς μὲ τὴν ἀσθένειάν του ἡ μητέρα του εὗρεν ἀφορμὴν νὰ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου.

Ἐλα πιὸ κοντὰ Νίτη μου, γὰ νὰ σοῦ μιλῶ σιγά, γιατί δὲν μπορῶ δυνατά. Ἡ μητέρα μου δὲν θὰ ἔλθῃ ἂν δὲν θὰ τὴν φωνάξω. Τὸ ξεύρει ὅτι σ' ἀγαπῶ καὶ ἐγὼ τῆς εἶπα νὰ σὲ παρακαλέσῃ νὰ ἔλθῃς νὰ σὲ δῶ πρὶν πεθάνω

Ἡ ἀπροσδόκητος αὐτὴ ἀποκάλυψις τοῦ Φρίξου κατετάραξε τὴν Νίτην. Αἰσχύνη καὶ δυσφορία διὰ τὴν πληγείσαν ἀξιοπρέπειάν της συνεχωνεύθησαν αἰφνης εἰς ἓν αἰσθημα ἀριστον ἄλλ' ὄρμητικόν. Ἠγέρθη, ἐπροχώρησε ὀλίγα βήματα πρὸς τὴν θύραν καὶ ἀποτόμως ἐστάθη. Ἐκίνησε βιαίως πρὸς τὰ ἄνω τὴν κεφαλὴν ὡσεὶ νέαι σκέψεις νὰ τὴν ἀνεχάιτισαν. Ἠράγματι ἀνελογίσθη τὴν ταπεινότητα καὶ ἀπρέπειαν τοῦ διαβήματός της, ἠσθάνθη τὴν ἱερὰν τραγικότητα τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων στιγμῶν νὰ δονῇ τὴν ψυχὴν της. Ἡ ἀγάπη της ἤρχισεν ἥδη νὰ κατισχύῃ παντὸς ἄλλου αἰσθήματος. Στρέψασα δὲ εἶδε τὸν Φρίξον, ὅστις μέχρι τότε ἔκειτο ὑπτίως, ἀνασκωμένον ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ τείνοντα πρὸς αὐτὴν τρέμοντα τὰ χέρια του, δάκρυα νὰ ρέουν ἀπὸ τὰ μελανιασμένα μάτια του, τὰ μαραμμένα χεῖλην του διεσταλμένα εἰς ἀγγελικὸν παράπονον εἰς τόνον θειοτάτης ἰκεσίας καὶ ἡ καρδιά της ἐρράγισε. Ἐπροχώρησε πρὸς αὐτόν, τὸν ἐβόηθησε νὰ κατακλιθῇ καὶ ἐκάθισε σιμὰ του. Τοῦ ἐτακτοποίησε τὰ μαλλιά του καὶ ἀφίνουσα ἀπαλὰ τὸ χέρι της εἰς τὸν λαιμόν του.

—Γιατί, Φριξό μου, ἀρρώστησες; τοῦ λέγει μὲ τρυφερότητα.

—Τὸ «μου» ἐκεῖνο μὲ τὸ ὅποιον συνώδευσε τὸ ὄνομά του, ἡ θεία γλυκύτης τῆς φωνῆς καὶ ἡ ἄλλη περιπαθὲς τρυφερότης κόρης ποῦ τὸσον παραφόρως ἠγάπησεν ἔφεραν τὸ ριγος τῆς ἐρωτικῆς κατανύξεως εἰς τὰ μυχιαίτατα ἔγκατα τῆς ψυχῆς του, ἐπέχυσαν βάλσαμον εἰς τὰ καιόμενα σπλάγχνα του. Ἐξωγοήνησαν τὴν σβυνομένην ὑπαρξίν του, ἀνεχάιτισαν τὸν θάνατον

—Πῶς, δὲν τὸ ξεύρεις; ἀπύνητησεν ἠρέμα ὁ Φρίξος.

—Μὰ ποιὸς θὰ μοῦ τὸ ἔλεγε;

—*Α βέβαια. Κανείς δὲν ἤξευρε τὸν ἐρωτὰ μου

καὶ κανείς δὲν ἔμαθε ὅτι σὺ δὲν μ' ἀγαποῦσες.

Δὲν πειράζει ὅμως. Γλυκὸς θὰ εἶναι καὶ ὁ θάνατός μου ἀφοῦ γλυκεῖα εἶσαι καὶ Σὺ ποῦ μοῦ τὸν ἔστειλες.

—Μὰ Φριξο μου. Ἐλπισμόνησες τὴ συγκίνησι καὶ τὴν ταραχὴν ποῦ ἐδοκίμασα ὅταν ἤλθες εἰς τὸ σχολεῖον; Δὲν ἔβλεπες πόσο λαχταροῦσα νὰ σὲ δῶ ὅταν ἐπίτηδες περνοῦσα ἀπὸ τὸν δρόμον σου; Γιατί σοῦ ἔστειλα τόσα γράμματα; Γιατί δέχθηκα τὴν συνάντησι ποῦ μοῦ ἐπρότεινες; Ἄν μ' ἀρραβώνιασεν ἡ μητέρα μου χωρὶς νὰ θέλω ἐγὼ ποτὲ δὲν θὰ ἔπερνα τὸν ἄνδρα αὐτόν. θὰ ἤμην ψυχρὰ ἀπέναντί του, θὰ ἐθύμωνε γι' αὐτὸ κι' ἔτσι θὰ γλύτωνα ἀπὸ τὴ μαρτυρικὴ καταδίκην νὰ ζήσω μὲ ἄνδρα ποῦ δὲν ἠγάπησα. Ἄν διέκοψα τὴν ἀλληλογραφίαν μας τὸ ἔκαμα διότι ἡ θεία μου ἤρχισεν νὰ ὑποπτεύεται καὶ ἐφοβήθη μὴπως εἰπῇ τίποτε τῆς μητέρας μου καὶ μὲ παρουν ἀπὸ ἐδῶ καὶ μὲ στερήσουν ἀπὸ τοῦ νὰ σὲ βλέπω καὶ ν' ἀνακουφίζωμαι στὴν παροδικὴ αὐτὴ δυστυχία τοῦ ἀρραβῶνος μου. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔπαυσες νὰ εἶσαι σὺ Φριξο μου τὸ γλυκὺ μου ὄνειρο, σὺ πάντα ἤσο ὁ ἀχώριστος καὶ παρήγορος λογισμὸς μου καὶ ἡ λαχτὰ τῆς ἀγάπης μας ποτὲ δὲν ἔπαυσε νὰ σταλάζῃ στὴν πονεμένη μου ψυχὴ τὴν ξεχωριστὴ χαρὰ καὶ ἀνακούφισί της. καὶ ὁ πνιγόμενος τόνος τῆς φωνῆς της εἶχε χρῶμα ἀφθάστου περιπαθείας καὶ δονισμὸν γλυκυτάτης αἰσθηματικῆς διαχύσεως . . . Φῶς ἄπλετον ἐχύθη εἰς τὴν ἀγωνιώσαν. φεῦ! . . . τὴν ἐπιθανάτιον ἀγωνίαν, ψυχὴν τοῦ Φρίξου, ὅστις μόλις κατώρθωσε νὰ ψελλίσῃ. εἶνε ἀργά. καὶ ἡ κεφαλὴ του ἐκκλινεν ἀκουσίως εἰς τὸ προσκεφάλαιον ὡσεὶ παύσασα νὰ συγκρατῆται πρὸς τὸ σῶμα του. Εἰς τὴν κίνησιν αὐτὴν τῆς κεφαλῆς τοῦ Φρίξου ὁ ἱλιγγος τοῦ θανάτου μετεδόθη εἰς τὴν Νίτην καὶ ἠμποδίσεν νὰ γεννηθῇ εἰς τὴν ἱλιγγιώσαν ψυχὴν της ἡ αἰσθησις τῆς σπαρακτικῆς δραματικότητος τῶν στιγμῶν ἐκείνων. Περιεπτύχθη ἐν ἐρωτικῇ παραφορᾷ καὶ ἤνωσε τὰ δροσερὰ χεῖλην της μὲ τὰ μαραμμένα χεῖλην τοῦ Φρίξου εἰς ἀγγελικὸν καὶ παρατεταμένον φίλημα. Μόλις ἀπέσπασε τὰ χεῖλην της βαρῆς ρόγχος πνιγόμενου ἠκούσθη ἡ λάμψις τῆς ζωῆς ἐσθύνετο ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ Φρίξου, τὸ χρῶμα των ἐχάνετο, τὸ βλέμμα ἐν ἀκαρεῖ ἠτόνισε, σπασμὸς βίαιος ἐκράτησε τὸ στόμα ὀρθάνοικτον εἰς θέσιν ἐκστάσεως, κύμα πελιδνότητος διεχύθη εἰς τὸ πρόσωπόν του. Ἡ φρικὴ τοῦ ἄδου ἐπλημμύρισε τὸ δωμάτιον. Κραυγὴν ὀξείαν ἀνάμικτον

μὲ στεναγμὸν ἀφῆκεν ἡ Νίτη καὶ ἐξαλλος προσέτρεξεν ἡ μητέρα τοῦ Φρίξου. Μόλις ἀντίκρουσεν αὐτὸν νεκρὸν λυγροὶ σπαρακτικοὶ ἐδόνησαν τὴν οἰκίαν καὶ ὅλοι οἱ οἰκεῖοι προσέτρεξαν.

Εἰς τὴν ἐπακολουθήσασαν δραματικὴν οἰκογενειακὴν μυσταγωγίαν ἡ Νίτη δὲν εἶχεν θέσιν. Ἡ ἐρωτικὴ ὁδὺν δὲν ἦτο ἠθικὸν νὰ συμπαρίσταται καὶ νὰ συμπονεῖ μὲ τὸν μητρικὸν σπαραγμὸν. Ἐσφίξε εἰς ἀλγεινοτάτην καὶ ὑπερτάτην θυσίαν τὴν καρδιά της καὶ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου.

*
**

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης οἱ πένθιμοι ἦχοι τῶν κωδῶνων τῆς Μητροπόλεως εὔρον τὴν Νίτην ἀγρυπνοῦσαν εἰσέτι. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ὁ αὐτὸς ἄγριος σπαραγμὸς τῆς δραματικῆς σκηνῆς τοῦ θανάτου τοῦ Φρίξου ἐταλάνιζε τὴν αἰμάσσουσαν ψυχὴν της. Φρικῶδεις ὀπτασίαι τοῦ νεκροῦ ἐραστοῦ της ἐφυγάδευον ἀπὸ τὴν ψυχὴν τὴν γαλήνην καὶ ἀπὸ τὸν νοῦν τὴν σκέψιν. Βαρὺ αἶσθημα εὐθύνης διὰ τὸν θάνατον τοῦ Φρίξου ὡς ὀγκόλιθος ἐπίεζε τὴν συνειδήσιν της, τῆς ὁποίας αἱ δρυμεῖαι τύψεις ἐπρόδιδον εἰς ἑαυτὴν τὴν ἐνοχὴν της. Ἐγληματίας αὐτὴ ἔπρεπε ν' ἀναπνέη τὸν ἀέρα τῆς ζωῆς; Ὁ ἥλιος τῶν ἐλπίδων της ἔδυσε διὰ παντός. Ὁ ἔρως, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ φιλοτιμία της δὲν ἐπέτρεπον εἰς αὐτὴν πλέον νὰ ζῆ. Ὁ ἐξιλασμός τοῦ ἠθικοῦ ἐγκλήματος τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἐνοχος μὲ τὴν θυσίαν της ζωῆς της ἐπεβάλλετο εἰς αὐτὴν ὡς καθῆκον. Ἐλαβε τὴν ἠθικὴν ἀπόφασιν. Ἐξῆλθε τῆς οἰκίας της. Ἠκολούθησε τὸν εὐθὺν δρόμον ποῦ ἔφερε πρὸς τὸ δάσος. Εἰσῆλθεν εἰς τι Φαρμακεῖον, ἠγόρασεν ἀπὸ τὸν ὑπάλληλον ἰσχυρὰν δόσιν σουμπλιμὲ καὶ τὴν ἔπλε καθ' ὁδόν. Προχωροῦσα μὲ βῆμα ἀσταθὲς καὶ βραδὺ ἐφθασεν εἰς τὸ δάσος. Περιεπλανήθη ἐπὶ ὥραν ἐντὸς αὐτοῦ. Ἠκολούθησεν ἐκεῖ που δρομίσκον τινὰ φέροντα πρὸς ἀνθῶνα, τὸν ὁποῖον αἱ μικραὶ μαθήτριάς διετήρουν πρὸ τοῦ Σχολείου καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.

*
**

Ἡ χλόη τῆς ἀνοίξεως ἐκάλυπτεν ἤδη ὅλην τὴν ἑκτασιν τοῦ ἀνθῶνος. Ἐκάθισεν εἰς τὴν πρασινάδα. Ὁ πρωῖνος ἥλιος τῆς ἀνοίξεως διωλιζόμενος εἰς τὸ ἀκιδωτὸν φύλλωμα τῶν πέριξ πεύκων ἔρριπτεν ἐπ' αὐτῆς τὰς καλλυντικὰς φωταυγείας του καὶ τὴν ἐλαφρὰν θαλαπωρὴν του. Αἱ χρυσιζουσαι ἀνταύγειαί τῶν ἀκτίνων του ἀναδυόμεναι ἀπὸ τὰ βαθυκύανα

νερὰ τοῦ Κορινθιακοῦ ἐπρόβαλλον εἰς τὰ ἀντίπεραν χιονοστεφανωμένα ὄρη τῆς Φωκίδος πολυχρῶμους δέσμας γλυκυτάτου φωτός, προσδίδοντος εἰς αὐτὰ θελκτικὴν λαμπρότητα καὶ διαφάνειαν. Ἀραιαὶ τολύπαι ὀμίχλης ἐπλανῶντο εἰς τὰς βραχῶδεις κλιτεῖς των. Ἡ πλησίον θάλασσα, ἀντιθέτως πρὸς τὴν τρικυμιῶσαν ψυχὴν τῆς Νίτης, ἤρεμος καὶ γαλαναία, ἔστελλε πρὸς αὐτὴν μὲ τὴν ἐλαφρὰν της αὔραν τὸν ρυθμικὸν φλοίσβον τῶν θωπευτικῶν κυμάτων της. Μικρὰ χαρωπὰ πτινὰ ἐτερέτιζον γύρω της τὴν γλυκερὰν μολπὴν τοῦ ἐρωτικοῦ των ἄσματος. Εἰς τὴν μαυρισμένην ψυχὴν τῆς Νίτης, ἡ εὐρυθμία καὶ ἐρασιμότης ἐκείνη τῆς φύσεως ἀντήχει βαθύτατα ὡς ἡδεῖα καὶ κατανυκτικὴ ἀρμονία. Ὅσον γλυκεῖα καὶ ἄνεϊνε ἡ ζωὴ, ἐψυθίρισεν, καμμία θυσία δὲν εἶνε ἀνωτέρα τοῦ ἔρωτος. καὶ ἐτινάχθη ὀρθία. . . .

*
**

Ὁ θλιβερὸς ἦχος τῶν κωδῶνων τῆς Μητροπόλεως ἀναγγέλλων τὴν ἐκφορὰν τοῦ ἐραστοῦ της ἀπήχει εἰς τὴν ψυχὴν τῆς τὸν σπαραγμὸν τῶν θρήνων τῆς μητρὸς τοῦ Φρίξου καὶ ἐκάλει εἰς συντονισμόν τὴν ἰδικὴν της ὁδύνην. Ἐπρεπε νὰ σπεύσῃ. Γεμίζει τὴν ἀγκαλιά της ἀνθη καὶ διευθύνεται πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Φθάσασα πρὸ αὐτῆς διακρίνει τὴν νεκρικὴν πομπὴν μακρὰν, εἰς τὸ τέσμα τῆς ὁδοῦ, ἥτις φέρει πρὸς τὸ Νεκροταφεῖον. Προχωρεῖ πρὸς τὰ ἐκεῖ. Αἰσθανομένη ὅμως ὅτι αἱ δυνάμεις τὴν ἐγκαταλίπουν τρέπεται πρὸς τὴν πλησίον πάροδον ὅπου ἦτο ἡ οἰκία τοῦ Φρίξου. Ἀνέρχεται μετὰ κόπου τὴν κλίμακα. Εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Φρίξου, εἰς τὸ ἴδιον ἐκεῖνο φρικῶδες δωμάτιον τὸ ἀπηχοῦν συγχρόνως ἠδυστάτους παλμούς ἐρωτικῆς κατανύξεως καὶ σπαραγμοῦς κολάσεως, ρίπτει τὰ ἀνθη ἐπὶ τῆς κλίνης, ἥτις μόλις χθές, ἐναλλάξ, ἐθέρωμανε ζῶντα καὶ ἐβάστασε νεκρὸν τὸν Φρίξον της καὶ ἐνῶ ἤδη ἡ ὑποδόσκουσα εἰς τὰ σπλάγγνα της πυρὰ τοῦ δηλητηρίου ἐξαπλοῦται ὁλονὲν αὐξανομένη, κάθεται πρὸ μικροῦ τινος γραφείου καὶ γράφει:

Σεβαστή μοι Κυρία Σ.

Σὰς ζητῶ συγγνώμην διὰ τὸ θάρρος μου νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οἰκίαν σας. Προχόμην νὰ παρακολουθήσω καὶ ἐγὼ τὴν ἐκφορὰν τοῦ Φρίξου ἀλλ' αἱ δυνάμεις μου δὲν μ' ἐβοήθησαν νὰ τὴν προφθάσω καὶ διὰ νὰ μὴ πεθάνω εἰς τὸν δρόμον ἐπρο-

τίμησα τὴν ἰδικὴν σας οἰκίαν διότι τὴν ἐθεώρησα ὀλιγώτερον ξένον. Εὐχομαι τὸ νεανικὸν μου πτώμα νὰ μὴ ἐπισύρῃ τὴν βδελυγμίαν ποῦ, ἂν ἔζων, θὰ ἠσθάνεσθε ἐναντίον τοῦ φονέως τοῦ Φριξοῦ σας. Διότι, Σεβαστή μοι Κυρία, ὁ Φριξος σας δὲν ἀπέθανε ἀλλ' ἐφονεύθη. Ἡ ἀγάπη μου ποῦ τοῦ ἀπέκρουσα ἔφερε τὴν ἀσθένειάν του καὶ «τὸ φαρμακερὸ φιλί» ποῦ τοῦ ἔδωσα χθὲς τὸ βράδυ τὸν ἐπότισε τὸ δηλητήριον τοῦ θανάτου. Εἰς ἐξίλασμον τοῦ ἐγκλήματός μου ἐθυσιάσα τὴν ζωὴν μου. Νεκρὸν ἤδη καὶ ἐξηγνισμένον τὸν ἐγκληματίαν αὐτόν, σὰς ἰκετεύω, μὴ τὸν μισήσετε, μὴ τὸν βδελυχθῆτε. Τοῦναντίον τρυφερὰ καὶ στοργικὴ μητέρα ποῦ εἰσθε χύσατε δύο δάκρυα καὶ δι' ἐμὲ καὶ ἡ δυστυχῆς μητέρα μου θὰ σὰς εὐγνωμονῇ. Σεῖς μόνη, ἀγαπητὴ Κυρία, δύνασθε νὰ τὴν ἀντικαταστήσετε. Τὴν στοργὴν ποῦ σὰς ζητῶ, ἐστὲ βεβαία, ὅτι τὴν ποθεῖ δι' ἐμὲ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Φριξοῦ σας καὶ πρὸς χάριν αὐτοῦ μὴ μοῦ τὴν ἀρνηθῆτε.

Σὰς ἐλυπήσαμεν πολὺ, Σεβαστή μοι Κυρία, ἀλλὰ δὲν τὸ ἠθελήσαμεν ὅπως δὲν ἠθελήσαμεν καὶ τὸν ἔρωτά μας, καὶ ὅ,τι δὲν θέλει κανεὶς, ἴσως νὰ εἶναι ἐγκλημα διὰ τὸν ἑαυτὸν του ἀλλὰ διὰ τὴν κοινωσίαν.

. Πρὶν γράψῃ τὸ «ὄχι» ἡ γραφὴς ἐξέφυγε τῆς χειρὸς τῆς. Ἡ πυρκαϊὰ τοῦ θανάτου εἶχεν ἔκραγῃ ἤδη εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς. Στηριζομένη εἰς τὸ γραφεῖον ἐσκώθη μετὰ κόπου. Προσπένεισε τὴν ἀνθόσπαρτον κλίνην μὲ τὴν ἀφθαστον περιπάθειαν καὶ γλυκύτητα τοῦ βλέμματός τῆς ἐνώ βραχὺς στεναγμὸς ἀνέπαλλε τὸ ὠραῖον στήθος τῆς. Σιωπηλὴ ἐπροχώρησε παραπαίουσα πρὸς αὐτὴν· κάθενέον βῆμά τῆς ἦτο ὅλον ἐν ἀσταθέστερον, κλονιζομένη δ' ἐξέβαλεν ὄξυτάτην κραυγὴν ὀδύνης καὶ ἐπικλήσεως τοῦ Φριξοῦ καὶ ἔπεσε, μαρμαμένον πλέον ἄνθος νεότητος καὶ καλλονῆς, εἰς τὴν μοιραίαν κλίνην.

Ἡ Μοῖρα δὲν ἠθέλησεν ἵνα ὁ Φριξος δεχθῇ τὴν Νίτην γυναῖκα του εἰς τὴν κλίνην του· ἔστερξε μόνον ὅπως ἡ κλίνη τοῦ Φριξοῦ βαστάσῃ τὸ πτώμά τῆς. Ἴσως δὲν ἐξήντησε τὴν αὐστηρότητά τῆς.

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Ἐσὺ ποῦ τὴν ἐφτάδιπλη σιωπὴ γιὰ ντύμα ἐπήρες, πικρὴ ψυχὴ τῆς συντριβῆς, ἤλθε ὥρα νὰ γιορτάσεις· τοῦ λυτρωμοῦ σου οἱ μουσικιές, ἰδέες, ἀνοίγουν θύρες, μὲ μιὰ κάμπανα ἐσπερινοῦ χτυπᾷ ἡ καρδιὰ τῆς πλάσης.

—Κύριε, φρένα καὶ κορμὶ μιὰ ἀνατριχίλα ἂν νοιώσαν τὸ μεσημέρι τὸ ἀλαλο, στοῦ ἀγνοῦ φωτὸς τὴν πήχτρα, κι' ἂν τῆς ψυχῆς τὰ δάχτυλα τὰ νοητὰ ματώσαν στοῦ μεγαλόστομου ρυθμοῦ τὰ δεκαπέντε πλῆχτρα,

Τὴν διάθεσί μου ἡ γνώρα Σου ἄς ἔρθει νὰ ἰλαρύνει, γαλήνια ὡς πέφτει ἡ βιβλικὴ τῶν Ἰουνίων ἐσπέρα στῶν χρυσαφένιων ἀσταχιῶν τὸν κάμπο, ποῦ πραῦνει εὐλογητὸς ὁ κάματος τῆς ἐργατειᾶς ὡς πέρα.

—Κύριε, κι' ἂν τὸ πνεῦμά μου πρὸς Σε ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει, κι' εὐλαβικὰ ἂν τὰ μάτια αὐτὰ ὕψωσα πρὸς τὰ ρόδα τῆς Αἰωνίας Σου Αὐγῆς—κι' ὁ αἶνος ποῦ ἀναβρῶζει πρὸς Σε ὡς στὸν ἔβδομο οὐρανὸν ἀνέβηκε κι' εὐῶδα—

Δόσε στὴ βαρεῖα διάθεσι τῶν κουρασμένων νάρθει ὡσὰν φτερῶν ἀνάκουστο θρόισμα στὸν αἰθέρα, σὰν ἄφραστο ἄρωμα βασιῶν στὴ Δύσι ποῦ ἐσταλάχθη, κι' ἡ γνώρα Σου στοῦ δειλινοῦ τὴν ἀτονία, Πατέρα.

ΠΟΝΟΣ ΚΡΥΦΟΣ

Γοργὸ κι' ἠδονοστάλαχτο τὸ ἀπλὸ τραγοῦδι ρέει ὄλο χαρὰ κι' ὄρμη. Φλόγα τοῦ πόθου! Τὸ ἄλικο τῆς νεότητος αἶμα ζέει καὶ λυώνει τὸ κορμὶ.

Ὅμως στὰ βύθη τῶν ματιῶν πόνος κρυφὸς σπαράζει —Κι' ἄς κρύβεται δειλά— Ἄπ' τὴν κλεψύδρα τῆς ζωῆς στάλα στερνὴ, λές, στάζει Τὸ δάκρυ σὰν κυλᾷ.

PIERRE LOUYS

CHANSONS DE BILITIS

ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΜΝΑΣΙΔΙΚΑΣ

Μεγάλα μάτια κι' ὀμορφα τῆς Μνασιδικας, πόσο
 μὲ κάνετε νὰ χαίρομαι, ὅταν μαυρίζει ὁ ἔρωσ
 τὰ βλέφαρά σας καὶ ψυχὴ σᾶς δίνει καὶ σᾶς πνίγει,
 στὰ δάκρυα π' ἀναβρῦζετε, μέσα στὴν ἀγκαλιά μου.

Μὰ πόσο γίνομαι τρελλή, σᾶν βλέπω νὰ κυτᾶτε,
 ἀφηρημένα ἄλλοῦ ἀπὸ μιὰ γυναῖκα ποῦ περνᾶει,
 ἢ κι' ἀπὸ μιὰν ἀνάμνηση, ποῦ δὲν δικνά μου·
 γίνονται τότε βαθουλά, κι' ὠχρὰ τὰ μάγουλά μου,

τὰ πόδια μου ὀλοτρέμουνε καὶ πάσχω καὶ ὑποφέρω,
 Μοῦ φαίνεται πῶς ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ μπροστά σας φεύγει
 κι' ἀπ' ὄλεσ τὶς μεριὲς μαζί. Τῆς Μνασιδικας μάτια
 μεγάλα, νὰ μὴν πάψετε ποτὲ νὰ μὲ κυτᾶτε.

Ἄλλοιῶς μὲ τὴν καρφίτσα μου, σκληρὰ θὰ σᾶς τρυπήσω,
 καὶ δὲν θὰ βλέπετε ἄλλο πλειά, παρὰ τὴ μαῦρη νύχτα.

ΣΤΗ ΓΥΡΙΝΝΩ

Νὰ μὴν πιστέψης, πῶς ποτὲ μὲ πόνο σ' ἀγαποῦσα
 σᾶν οὔρμιο σῦκο σ' ἔτρωγα, καὶ σᾶν νερὸ ρουφοῦσα
 ζεστό, καὶ σὲ τυλίγουμουν, σᾶν μιὰ πετσένια ζώνη,
 κι' ἔλεγα μὲ τὰ χάδια σου, νὰ μοῦ διαβοῦν οἱ πόνοι.

Τὸν ἰδικό μου τὸ κανυό, γλεντοῦσα ἐγὼ μαζί σου
 μὲ τὰ λιγνὰ τὰ στῆθια σου, καὶ μὲ τὶς ὀμορφάδες,
 τῶν μυτερῶν σου τῶν βυζιῶν, πάνω στὸ ἰσχνὸ κορμί σου,
 καὶ μὲ τὶς μαῦρες ρόγες σου, σᾶν δυὸ μικρὲς κουρμάδες.

Ὅπως τὰ φροῦτα, τὸ νερό, ἀνάγκη 'νε σὲ μένα,
 καὶ μιὰ γυναῖκα πάντοτε, νὰ βρῖσκεται κοντά μου·
 μὰ τώρα πλειά τὸ ξέχασα καὶ τ' ὄνομά σου ἐσένα
 ποῦ πέρασες καμμιὰ φορά, μέσ' ἀπ' τὴν ἀγκαλιά μου.

Σᾶν ἴσκιος ἄλλης ὀμορφης, ποῦ λάτρευε ἡ ψυχὴ μου.
 Καὶ στὴ δική σου ἀνάμεσα τὴ σάρκα καὶ δική μου,
 μ' ἄρπαξε ἡ φλόγα ἐνὸς κανυοῦ, κι' ἐχάθη κάθε γλύκα·
 σ' ἔσφιξα τότε ἀνάνω μου, σᾶν πάνω στὴ πληγὴ μου,
 Κι' ἐκραξα: Μνασιδῖκα, Μνασιδῖκα, Μνασιδῖκα.

ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ

Ἐλάτε, τραγουδήσετε, Μοῦσες τῆς Μυτιλήνης
 ἕνα ἐπικήδειο τραγοῦδι, ἐλάτε, τραγουδήστε.
 Μαυρίζει ἡ γῆ τὴν πένθιμη ντυμένη φορεσιά της.
 ριγοῦν τὰ κίτρινα κλαδιά, σᾶν βόστρουχοι κομμένοι.

Ἡραῖος! ὁ γλυκύτερος καὶ πειὸ θλιμμένος μῆνας·
 τώρα τὰ φύλλα πέφτουνε, σιγά, σιγά, σᾶν χιόνι,
 ὁ ἥλιος εἶνε πειὸ ζεστός, στὸ γυμνωμένο δάσος.
 καὶ δὲν ἀκοῦς πειὰ τίποτε, πέριξ τὴ σιγαλιά του.

Νά, ποῦ στὸν τάφο φέρανε τὸν Πιττακὸ γυρμένον,
 ἀπὸ τὰ χρόνια τὰ πολλά. Πόσοι ἔχουν πεθάνει,
 ἀπ' ὅσους γνώριζα, κι' αὐτὴ π' ἀκόμα ζῆ, ὦ φαρμάκι,
 εἶνε γιὰ μένα ἀπὸ καιρό, σᾶν νᾶνε πεθαμένη.

Εἶνε τώρα τὸ δέκατο φθινόπωρο, ποῦ βλέπω
 στὸν κάμπο νὰ πεθαίνει αὐτό καιρὸ νὰ φύγω,
 κλάψτε, μὲ τὸ στερνὸ μου πέρασμα, Μοῦσες τῆς Μυτιλήνης,
 μαζί μὲ μένα, κλάψτε, πάνω στὰ βῆματά μου.

M. ΒΟΗΚΛΗΣ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Ἵπάρχουν ἄνθρωποι ποῦ αἰσθάνονται ἐπιτακτικὰ τὴν ἀνάγκη
 νὰ ἐμπαίζουσι συστηματικῶς τὸ κάθε τι, ἴσως γιὰ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι
 εἶναι πλασμένοι πνευματικῶς εἴτε σωματικῶς (συνηθέστερα καὶ
 τὰ δυὸ σὲ συνδυασμὸ) κατὰ τέτοιον τρόπο, ὥστε νὰ προκαλοῦν τὰ
 σκώμματα τῶν ἄλλων. Ἔτσι, θὰ μπορούσε νὰ ἐξηγήσει κανεὶς,
 οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ βρῖσκονται σὲ κατάστασι διαρκοῦς ἀμύνης, ἀ-
 πὸ φόβο νὰ ὑποστοῦν κάθε στιγμὴ μιὰ ἐπίθεσι. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ
 ἀποτελεσματικώτερον ὄπλο ἐναντίον τους εἶναι ἡ χοροῖδεία.

Είναι μέρες βαρειών ήθικων κρίσεων, που του κάκου πολεμοῦμε να ζυτηήσουμε το βασανισμένο κι' άποναρχωμένο πνεῦμα, του κάκου προσπαθοῦμε ν' ανάψουμε την κοιμισμένη φαντασία. Αισθανόμαστε τότε την ανάγκη τῆς μόνωσης, ἢ μᾶλλον βρισκόμαστε μέσα σέ μιὰ παγερή μόνωση ἀκόμα κι' όταν εἴμαστε μέσ' στον κόσμο, αισθανόμαστε μιὰ μισανθρωπία σχεδόν. Κρατοῦμε πεισματικά κλεισμένο τὸ στόμα καὶ στους πιὸ προσφιλεῖς μας ἀκόμα, πού με τρυφερό ενδιαφέρον ζητοῦν νὰ μάθουν τὴν αἰτία τῆς ἀκεφιάς μας, τοῦ πόνου μας, τῆς κακόγνωμης σιωπῆς μας. Κάθε τι πού θὰ μπορούσε νὰ μᾶς χαρίσει μιὰ λεπτή συγκίνηση, βρίσκεται πολλές λεῦγες μακριά. Καὶ μόνο μέσα μας, βαθιά μας, νιώθουμε τὴν ἀνάγκη μιᾶς γλήγορης λύτρωσης, πού τοῦ κάκου ὁμως γυρεύουμε νὰ ἐπιταχύνουμε τὸν ἐρχομό της—γιατί αὐτὴ ἔρχεται μόνον ὅταν σημαίνει ἡ ὥρα της...

Εἶναι σήμερα τῆς μόδας, ἄνθρωποι πού ἀσχολοῦνται μὲ τὰ γράμματα καὶ τέχνες, νὰ φαίνονται ἀνικανοποίητοι ἀπὸ κάθε καλλιτεχνικὴν ἐκδήλωση καὶ τοὺς βλέπομε νὰ ἐπιζητοῦν πάντοτε τὴν εὐκαιρία ἐνὸς ἀποδοκιμαστικοῦ μορφασμοῦ γιὰ μιὰ ἀνεγνωρισμένη ἀξία, ἐπιδιώκοντας ἔτσι νὰ κάμουν τὴν ἐντύπωση ἀνθρώπων ὑψηλῆς διανοητικότητος καὶ ἀνωτέρας καλλιτεχνικῆς ἀντιλήψεως. Ἐχει εἰπωθεῖ πολλές φορές (κι' ἔτσι συμβαίνει καὶ πραγματικά) πὼς κάθε μέγας τεχνίτης αισθάνεται τὴν ὁμορφιά κατὰ ἕναν ἀποκλειστικῶς ἀτομικὸν τρόπο καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἐννοήσει, πολλές φορές οὔτε καὶ νὰ ὑποφέρει, κανέναν ἄλλο τρόπο ἐκδήλωσεως τῆς ἑξῶ ἀπὸ κεῖνον πού τοῦ ὑποβάλλει ἡ δική του ἰδιοσυγκρασία. Ἀρνούμενοι λοιπὸν τὸ πᾶν, φαινόμαστε πὼς ἔχουμε δικὰ μας ἀνεκτίμητα κεφάλαια ἰδιοφυίας!

Ὅλα τὰ μεγάλα πάθη μᾶς ἀπογυμνώνουν ἀπὸ κάθε ἄλλη σκέψη, μᾶς ἀποκλείουν κάθε ἄλλη ἐνέργεια, ἔξον ἀπὸ κεῖνες πού θὰ μπορούσαν νὰ τὰ ὑπηρετήσουν. Χάνομε τὸ αἶσθημα τοῦ πραγματικοῦ γύρω μας, κρίνομε τὸ κάθε τι ἀποκλειστικῶς ἐν σχέσει πρὸς αὐτὰ καὶ τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει θέση μέσα μας πού νὰ μὴν προέρχεται ἀπ' αὐτά! Κλειόμαστε, λές, μέσα σὲ φυλακὴ ὅπου

μᾶς καίει μιὰ διαβρωτικὴ φλόγα. Γινόμαστε οἱ Ἄτλαντες ἐνὸς τεράστιου βάρους, πού ὅταν πιά νιώσουμε κάτωθι του τίς δυνάμεις μας νὰ τρέμουν ἀπὸ ἐξάντληση, ἀντιλαμβανόμαστε μ' ἐκπλήξη καὶ μὲ ὀδύνη πὼς εἴμαστε ἀνίκανοι νὰ τὸ πετάξουμε μακριὰ καὶ νὰ βαδίσουμε ἐλεύθερα στὴ ζωὴ. Καὶ λαβαίνουμε τότε τὴ συνειδηση τῆς ἀρρώστειας κι' ἀρχίζει ἡ δυστυχία τῆς ἀρρώστειας. Αὐτὸ συμβαίνει εἰδικότερα στον ἔρωτα, τὸ πιὸ τρελλό, τὸ πιὸ παπᾶφορο ἀπ' ὅλα τὰ αἰσθήματα, τὸ πιὸ τυφλό ἀπ' ὅλα τὰ πάθη. Μὰ ὅταν κατωρθῶσει, μ' ὅποιον τρόπο καὶ μ' ὅποιες θυσίες ὁ ἄρρωστος ν' ἀποτινάξει ἀπὸ πάνω του τὴν ἀρρώστεια, τότε πόσο αισθάνεται πολὺτιμη τὴν ὑγεία του, μὲ τί χαρὰ καὶ μὲ τί περηφάνεια ἐντρυφᾶ στὴ λευτεριά, τὴν ἐλαφρότητα, τὴ διαύγεια καὶ τὴν κρίση πού αὐτὴ τοῦ χαρίζει! Κι' ἀπὸ τὸ παρελθὸν δὲν τοῦ μένει πιά παρὰ μιὰ μελαγχολικὴ ἀνάμνηση.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΙΝΗΣ

ΣΤΑ ΒΑΘΥΑ ΤΑ ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ

Στὰ βαθυὰ τὰ μεσάνυχτα τὸν καιρὸ πού πονοῦσα
ἀπ' τὸ σπίτι σου διάβαινα—τρυφερὰ καρτεροῦσα
μοναχός, ἀσυντρόφευτος νὰ φανῆς σ' ἄ νεράϊδα
μ' ἀπὸ τότε πιά σ' ἔχασα, κι' οὔτε πιά σὲ ξανάειδα

Τὸ σπιτάκι ὀλομύριστο, κι' ὁ κισσὸς ὁ ἀνθισμένος
γιὰ τὰ μένα πιά κλείσανε καὶ γι' αὐτὸ πάντα ξένος.
Κάποια νύχτα τὸ πέρασα τὸ στενὸ τὸ δρομάκι
(καθὼς τότε μονάχος μου ὅταν ἦμουν παιδάκι)

Γιὰ τὰ σένα μιλοῦσανε, καὶ τ' ἀστέρια θλιμμένα
πὼς στὸ σπίτι σου ξέχασες, καὶ δὲ ζῆς πιά γιὰ μένα
πὼς τ' ἀρνήθηκες ὅλα σου σ' ἄ γλυκὰ παραμύθια
πού ποτέ σου δὲν ἐνίωσες στῆς ψυχῆς σου τὰ βύθια.

Στὰ βαθυὰ τὰ μεσάνυχτα πού γλυκὰ σ' ἀγαποῦσα
μὲ τὰ χεῖλη τρεμάμενα καὶ μὲ πόνου μιλοῦσα

πρὸς τ' ἀστέρια τὰ γώριμα : «Τί κι' ἄν κλαῖτε μὲ θλίψη
τὴν ἐρήμωση π' ἄφισε στὴν ψυχὴ της νὰ σκύψη

Τί πὼς ἔφυγε μόνη της ; Ἦταν τάχα πιά ξένα
ἄσα γύρω συντρόφευε, κι' ἄσα ζοῦν πεθαμένα ;
Τὴν ψυχὴ ταξειδιάρικη, δὲν τὴν νοιώθετε ἀγάλη
σὰ φιλὶ γλυκοστέναχτο νὰ σὰς σφίγγη καὶ πάλι ; »

Σάμος 1924

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ζ. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΝΟΣΤΑΛΓΟΣ

Πνιγμένος στῆς ζωῆς μιᾶς ἀνυπόφορης ζωῆς
τὶς ἔννοιες τὶς πεζές τὶς χιλιομασσημένες,
κατάντησα ἕνας ζῶν νεκρὸς καὶ βάραινε ἡ ψυχὴ μου
μὰ ξαφνικὰ τὴ γνώρισα καὶ ξαφνικὰ ἐμέθυσα
μὲ τὴ γλυκύτητα τῶν πλάνων της ματιῶν.

Παιδοῦλα αὐτὴ, γέρος ἐγώ—ἄν ὄχι στὴ μορφῇ
πάντως στὴν ψυχικὴν διάθεσιν
γύρισα πίσω νοσταλγὸς τὴν παιδικὴ ἡλικία.
Κι' ἀπ' τὰ ματάκια τὰ γλαρὰ ἕνα φῶς νέον εἶδον
ποῦ μ' ὠδηγοῦσε ἀσφαλῶς, φωτίζοντας τὸ νοῦ μου
σὲ μιὰ ζωὴ, μιὰ νέα Ζωή, εἰς στάδιον εὐρὺ
τῶν παραδοξοτήτων τῆς πραγματικῆς
καὶ ἀληθοῦς ἀγάπης.

Κι' ἕνα ἀπόγεμα—ὦ ναὶ ἀπόγεμα
καθὼς καὶ τώρα ἦτο—
αἰχμάλωτο μὲ σύρανε στὴν παιδικὴ ἡλικία
τὰ μάτια τὰ γλαρὰ. . . .

Πνιγμένος στῆς ζωῆς μιᾶς ἀνυπόφορης ζωῆς
τὶς ἔννοιες τὶς πεζές. . . —ἄ ὄχι ἐλπισμόνησα,
δὲν εἶμαι πλέον ζῶν νεκρὸς
καὶ δὲν βαραίνει ἡ ψυχὴ μου.

Βαθῶ

ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΡΗΣ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Θεωρία περὶ βροχῆς

Μυστήριο ἦτανε γιὰ μένα ἕνας ἀπὸ τοὺς λοχίας τοῦ Λόχου μας νὰ
ναί πάντοτε τῆς ὑπηρεσίας καὶ ποτέ του νὰ μὴ λαμβάνη μέρος στὰ γυ-
μνάσια καὶ στὴ θεωρία.

Πρώτα τοὺς ἄλλους στρατιῶτες, γιατί αὐτὸς ὁ λοχίας νὰ μὴ μᾶς
κάνη γυμνάσια καὶ θεωρία ποτέ του, κι' αὐτοὶ δὲν ξέρανε νὰ τοῦ ποῦνε
τίποτα τὸ σωστό. Ἄλλοι λέγανε, πὼς ἐπειδὴ εἶναι νεοφερμένος, φαίνε-
ται πὼς ἄλλο Σύνταγμα μᾶς τὸν φόρτωσε, δὲν ἔρχεται στὰ γυμνάσια,
ἄλλοι πὼς ἐπειδὴ εἶναι πολὺ γραμματισμένος μένει στὸ γραφεῖο τοῦ
Λόχου καὶ ἄλλα πολλά. Ἐνας Ἀνθυπολοχαγὸς χωρατατζῆς στὸ ἄκρο,
τὸν ἔβγαλε μιὰ μέρα στὴ φόρα. Ἦτανε μιὰ μέρα βροχερὴ καὶ δὲν βγή-
καμε γυμνάσια. Ὁ Ἀνθυπολοχαγὸς μᾶς ἔκανε θεωρία καὶ ἔκρινε καλὸ
νὰ μᾶς πῆ γιὰ τὴ βροχὴ, γιὰ τὸν ἠλεκτρισμὸ καὶ γιὰ ἄλλα σχετικὰ μὲ
τὴ βροχερὴ μέρα. Κόντευε ἡ ὥρα ποὺ θὰ βαροῦσε ἡ σάλπιγγα συσσίτιο·
θᾶθελε δέκα πέντε ὡς εἴκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας κι' ὁ Ἀνθυπολοχαγὸς γιὰ
νὰ γελάση κι' αὐτὸς καὶ μεῖς, λέγει τοῦ κύρ λοχία, ποῦταν πάντοτε
τῆς ὑπηρεσίας.

—Ἐλα τώρα, λοχία, καὶ σὺ νὰ τοὺς τὰ ξαναπῆς ἔτσι ἀπλᾶ—ἀπλᾶ,
γιὰ νὰ καταλάβουνε οἱ στρατιῶτες, τὰ περὶ βροχῆς, γιατί τοῦ πόνεσε
πιὰ ὁ λαιμός.

Τοῦ κύρ λοχία τοῦ φάνηκε, πὼς ἔπεσε ὁ οὐρανὸς καὶ τὸν πλάκωσε.
Ἦξερε τί νὰ πῆ; Νὰ ἔλεγε ὄχι, πῆγαινε κόντρα τῆς πειθαρχίας, νὰ λε-
γε δὲν ξέρω, ἦτανε ντροπὴ. Ἐπειτα ἦτανε μόνιμος καὶ πῆγαινε καὶ γιὰ
μέλλον!

Γιὰ νὰ τοῦ δώση θάρρος ὁ Ἀνθυπολοχαγὸς ἔφυγε ἀπ' τὸ θάλαμο καὶ
πῆγε στὸ γραφεῖο τοῦ Λόχου. Τὸ γραφεῖο εἶχε παραθύρι κατὰ τὸ θά-
λαμο καὶ πότε πότε ἔβγαине λίγο τὸ κεφάλι τοῦ ἀπ' αὐτὸ ὁ Ἀνθυπολο-
χαγὸς καὶ κοίταζε κατὰ τὸ θάλαμο.

Σᾶν εἶδε ὁ κύρ λοχίας πὼς ἔφυγε ὁ Ἀξιωματικὸς πῆρε θάρρος, ἔστρι-
ψε τὸ μουστάκι του, ἔσασε τὸ πηλίκιό του, ξερόβηξε τέσσερες πέντε φο-
ρὲς κι' ἀρχίνησε.

—Λοιπὸν τώρα θὰ ποῦμε πάλι λίγα περὶ βροχῆς. Ἐχει κανέναν, ποῦ
ν. . .

“Οξω κύρ λοχία, κάνει κατακλυσμό, κάνουν μερικοί στρατιώτες.

— Δοιπόν, σιωπή. Για σήκω πάνω σύ να μάς πῆς τί ξέρεις περί βροχή, λέγει σ' έναν στρατιώτη, πούταν άλάνι του Πειραιῶς με τὸ δίπλωμα.

— Εγὼ περί φυσικὴ δὲν ξέρω, κύρ λοία, ἀστεροσκοπεῖο δὲν εἶμαι. Εγὼ ξέρω ἄμα βροχὴ ταβερῆκι καὶ ριτσινάτο κι' ἄμα λιχάδα Πασσά λιμάνι. Φάληρο καὶ Ζάμπειο, ἔνεκα τὰ δουλικὰ γιὰ νὰ ξέρης, τοῦ λέγει, σηκώνοντας πρὸς τὰ πάνω ὅσομποῦσε τὸ δεξί του ὦμο.

— Σκασμός βρέ φαπλατᾶ! κάτσε κάτω νὰ μὴ σέ. . .

“Ελα σύ πὲς μας λίγα καὶ γὼ θὰ σέ βοηθῶ, λέγει σ' έναν ἄλλο στρατιώτη.

— Ἄμ ξέρω γὼ τέτοια πράγματα, κύρ λοχία! Καζαμίας εἶμαι. . .

Θύμωσε πάλι, μὰ τί νὰ κάμη ὁ κύρ λοχίας. . .

Μερικοὶ φίλοι μου τοῦ λένε. Κύρ λοχία, κείνον κεῖ πέρα ρῶτα, πού-
ναι δάσκαλος. Καὶ δεῖξανε μένα.

— Για σήκω σύ καὶ πὲς λίγα καὶ γὼ σέ διορθῶνω μοῦ κάνει.

— Λένε, κύρ λοχία, πὼς ἡ βροχὴ γίνεται ἀπὸ τὰ σύννεφα καὶ τὰ σύν-
νεφα γίνονται ἐξ αἰτίας τοῦ ἡλίου τοῦ λέγω.

— Ψέ! ἔκαμε κι' ἄρχισε τὰ γέλοια.

Μωρὲ τί εἶσαι σύ; Δάσκαλος γιὰ ἀεροπλάνο;

Σὰν νὰ μάς λὲς πὼς τὴ βροχὴ τὴν κάνει ὁ ἥλιος. Βρέ κουτέ, εἶδες
ποτές ἡλιο καὶ βροχὴ;

“Ὅλες αὐτὲς τίς φασαρίες καὶ τίς ἐρωτήσεις τίς ἔκανε γιὰ νὰ περάση
ἡ ὥρα καὶ τὸ κατώρθωσε.

Σὲ λιγάκι βάρεσε ἡ σάλπιγγα. Συσ-σι-τι-ο. Συσ-σι-τι-ο ο ο. . .

Φάγαμε τὴν ὥρα, μάς κάνει. Τώρα δὲν ἔχουμε καιρό. . .

— Δοιπον, μὲ λίγα λόγια κι' ἀκούτε.

“Ἄμα δῆτε τὰ μακρυνὰ βουνὰ πὺ γαλαζώνουνε καὶ κάμουνε στὴν
κορφὴ τους συγνεφᾶκι σὰν καπνὸ καὶ ὕστερα τὰ πιδ κοντὰ βουνὰ πέρνουν
καὶ θολώνουν. νὰ ξέρετε πὼς θὰ συγνεφιάση πολὺ καὶ θὰ πέση βροχὴ
κυτόπι. Κι' ἂν τύχη καὶ δὲν βρέξῃ ἀμέσως, μὰ βάνει ἀγέρα, πάλι θὰ
βρέξῃ, γιὰτί τὰ μπουμπουνίσματα θὰ τὸν κόψουνε τὸν ἀγέρα καὶ θὰ
πιᾶση ὕστερα ἡ βροχὴ

Τώρα σακκίδια καὶ καραβῆνες καὶ σὸ καζάνι, Ἐμπρός, μάς!

Τηγάνι

ΖΗΝΩΝ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

CHARLES DICKENS

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΣΕ ΠΙΕΣΟ

Πρώτη στροφή

Γιὰ ν' ἀρχίσουμε νὰ ξέρετε πὼς ὁ Μάρλεϊ εἶχε πεθάνη. Γι' αὐτὸ
καμμιά ἀμφιβολία. Ἡ ληξιαρχικὴ πράξη τοῦ θανάτου τοῦ εἶχεν ὑπο-
γραφῆ. Ὁ Σκρόογκε τὴν εἶχεν υπογράψῃ καὶ ἡ ὑπογραφή τοῦ Σκρόο-
γκε εἶχεν ἀξία σὸ χρηματιστήριον σ' ὅποιο ἔγγραφο καὶ νὰ τὴν ἔβαζε.

Ὁ Σκρόογκε τὸ ἤξερε πὼς ὁ Μάρλεϊ εἶχε πεθάνη; Βέβαια! Ὁ
Σκρόογκε καὶ ὁ Μάρλεϊ ἦσαν συνέταιροι χρόνια καὶ χρόνια. Ὁ Σκρόο-
γκε ἦταν ὁ ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης του, ὁ διαχειριστὴς τῆς περιουσίας
του, ὁ μοναδικὸς του φίλος, ὁ μόνος πὺ ἀκολούθησε τὴν κηδεία. Γιὰ
νὰ μιλήσουμε πιδ ἐλεύθερα δὲν εἶχε καὶ πολὺ σκοτισθῆ γιὰ τὸ δυστύχη-
μα αὐτό, γιὰτί εἶχεν ἐπιτύχη κάποια καλὴ ἐμπορικὴ δουλειὰ τὴ μέρα
κείνη.

Ποτὲ ὁ Σκρόογκε δὲν ἔσθυσε τ' ὄνομα τοῦ Μάρλεϊ τὸ ὄνομα αὐτὸ
ἔμεινε γραμμένο πολλὰ χρόνια ἐπάνω στὰ ἐμπορικὰ ἔγγραφα: « Σκρόο-
γκε καὶ Μάρλεϊ ». Τὸ κατάστημα ἀκόμα ἔφερε τὴν ἐπωνυμίαν « Σκρόο-
γκε καὶ Μάρλεϊ ».

Κάποτε, πελάται λίγο ἀδιάφοροι ἔγραφαν Σκρόογκε—Σκρόογκε, ἄλ-
λοτε Μάρλεϊ ὡς πιδ μικρότερον ὄνομα, ἀλλ' ὁ Σκρόογκε ἀπαντοῦσε καὶ
μὲ τὰ δύο ὀνόματα. Ὁ γέρω κολασμένος ἦταν φιλόργυρος ἤξερε πολὺ
καλὰ νὰ βυζαίνῃ, ν' ἀρπάχτη νὰ τρώγῃ τὸ δίκην, νὰ μὴν ἀφίνη τίπο-
τε! Σκληρὸς καὶ κοφτερὸς καθὼς τσακμακόπετρα πὺ ποτὲ δὲν βγάζει
σπίθα, ἦταν ἀροσιωμένος μόνον στὸν ἑαυτὸ του σὰν κλεισμένος μέσα σὲ
δοτρακο. Μιὰ ἐσωτερικὴ κρυάδα ἔδειχνε τὸ γέριον πρόσωπό του, μὲ τὴ
γυρισμένη πρὸς τὰ κάτω μύτη του, τὰ μάγουλά του ἦσαν χλωμά, τὰ
μάτια του κόκκινα, τὰ λεπτά του χεῖλη γαλάζια, καὶ ἡ φωνὴ του λε-
πτὴ. Ἄστρες τρίχες ἦσαν σὸ κεφάλι του, στὰ φρεῖδια του τὸ πηγυῶ-
νι του ἦταν ὀξύ καὶ νευρικόν. Πάντα μαζὺ του εἶχε θερμοκρατία κάτω
ἀπ' τὸ μηδενικόν. Κρύος τὸν Ἰούλιον κρύος τὰ Χριστούγεννα. Τὸ κρύον
καὶ ἡ ζέστη καμμιά ἐπίδρασι δὲν εἶχαν ἐπάνω του. Ἡ ζέστη τοῦ καλο-
καιριοῦ δὲν μποροῦσε νὰ τὸν ζεστάνῃ, καὶ τὸ πιδ μεγάλο χειμωνιάτικο
κρύον δὲν μποροῦσε νὰ τὸν παγώσῃ. Τὸ ἀγέρακι δὲν τὸν ἐπείραζε, τὸ
χιόνι δὲν τοῦ ἔκανε αἰσθησι, ἡ βροχὴ δὲν τὸν ἐνοχλοῦσεν ὁ ἀνεμὸς ὅσο
κακὸς καὶ ἂν ἦταν καμμιά ἐπιρροή δὲν εἶχε ἐπάνω του καταγιγίδες, χιόνι-
νια, παγωνιά, χαλάζι, καμμιά ὑπεροχὴ δὲν εἶχαν σ' αὐτόν, ἔστω κι'

ἀν ἔπεφταν μ' ἀφ' ἄφρονιά, λέξι πού ὁ Σκρόογκε τὴν ἀγνοοῦσε πάντα,

Κανείς δὲν τὸν σταμάτησε στὸ δρόμο γιὰ νὰ τοῦ πῆ μὲ δάχτυσι: «ἀγαπητέ μου Σκρόογκε τί κάνεις;» Κανείς ζητιάνος δὲν τὸν πλησίαζε, κανένα παιδί τοῦ σχολείου δὲν τὸν ρωτοῦσε τί ὥρα εἶνε; Τὰ σκυλιὰ τῶν τυφλῶν πού ἐπαίτουσαν, ὅταν τὸν ἔβλεπαν νὰ πλησιάζη, ἐτραβοῦσαν τοὺς κυρίους των ἀπὸ τὰ ρούχα γιὰ ν' ἀπομακρυνθοῦν κι' ἔσειαν τὴν οὐρά τους ὡσαν νὰ ἔλεγαν. «Φτωχέ μου Κύριε, καλλίτερα νὰ μὴν ἔχη κανεὶς αἰτία, πάρα νὰ ἔχη κακὴ ματιά!»

Μιὰ μέρα, τὴν καλλίτερη μέρα, τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ὁ γέρω Σκρόογκε ἦ-εν καθισμένος στὸ Γραφεῖό του. Ἐκάνεν ἓνα κρύο δυνατὸ καὶ διαπεραστικὸ, ἡ ὀμίχλη ἦταν πυκνὴ. Ὁ Σκρόογκε ἄκουε τοὺς ἀνθρώπους νὰ περνοῦν ἀπ' τὸ δρόμο, νὰ φυσοῦν τὰ δάχτυλά τους, νὰ ἀναπνεύουν μὲ δυσκολία, νὰ κινοῦν τὰ χεῖρά τους δυνατὰ καὶ νὰ χτυποῦν τὰ πόδια τους πάνω στὰ πεζοδρόμια. Ἄν καὶ ἡ ὥρα ἦτον τρεῖς μετὰ τὸ μεσημέρι, εἶχε σκοτεινιάση τὰ φῶτα πού ἐφάνονταν ἀπὸ τὰ παράθυρα τῶν καταστημάτων, ἔμοιαζαν μὲ κηλίδες κόκκινες μετὰ σὲ βάθος σκοτεινῶ. Ἡ ὀμίχλη ἔμπαινε στὶς κατοικίες ἀπὸ τὰ ἀνοιχτὰ μέρη καὶ ἀπὸ τίς κλειδαρότρυπες ἀκόμα ἔξω τὸ σκοτάδι ἦταν τόσο πυκνὸ πού τὰ ἀντικρινὰ σπίτια ἐφάνονταν σὰ φαντάσματα σπιτιῶν ἂν καὶ ὁ δρόμος ἦταν στενός.

Ἡ πόρτα τοῦ γραφείου τοῦ Σκρόογκε ἦταν ἀνοιχτὴ γιὰ νὰ μπορῆ νὰ περατηρῆ τὸν γραμματικὸ τοῦ πού ἐκάθητο στὴ μελαγχολικὴ καὶ σκοτεινὴ εἴσοδο. Ὁ Σκρόογκε εἶχε θερμάστρα μὲ λίγη φωτιά, ἀλλὰ ὁ ὑπάλληλος εἶχε θερμάστρα μ' ἓνα μόνο κάρβουνο. Ὁ δυστυχισμένος δὲν εἰμποροῦσε νὰ βάλῃ περισσότερα διότι κάθε φορὰ ὁ Σκρόογκε ἐκύνταζε τὸ κουτί μὲ τὰ κάρβουνα πού ἦταν στὸ γραφεῖό του καὶ κάθε φορὰ πού τὸ ἐπλησίαζε, ὁ Σκρόογκε ἔλεγε πῶς θὰ τὸν ἔδιωχνε. Καὶ ὁ γραμματικὸς ἐτυλίγετο μὲ τὸ σάλι τοῦ καὶ προσπαθοῦσε νὰ ζεσταθῆ.

—Καλὰ Χριστούγεννα θεῖε μου, βοήθειά μας! ἐφώναξε μιὰ φωνὴ εὐθυμῆ ἦταν ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Σκρόογκε πού ἤρχετο νὰ εὐχθῆ τὸ θεῖό του.

—Μπᾶ! εἶπε ὁ Σκρόογκε, ἀνοησία! Ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Σκρόογκε εἶχε τόσο πολὺ ζεσταθῆ ἀπὸ τὸ δρόμο ὥστε ἦταν κατακόκκινος τὸ πρόσωπό του ἔβγαζε φωτιές, τὰ μάτια του ἐλαμποκοποῦσαν, ἡ ἀναπνοή του ἐφάνονταν πολὺ θεομῆ.

—Τὰ Χριστούγεννα ἀνοησία; θεῖε μου! δὲν θὰ ἤθελες νὰ πῆς αὐτὸ βέβαια.

—Αὐτὸ ἤθελα νὰ πῶ. ἀπήντησεν ὁ Σκρόογκε. Καλὰ Χριστούγεννα! Τί δικαίωμα ἔχεις σὺ νὰ εἶσαι εὐθυμος; Ποιὰ αἰτία σὲ κάνει χαρούμενος; Εἶσαι ἀρκετὰ φτωχός!

—Ἐλα, ἔλα, ἀπήντησεν ὁ ἀνεψιὸς μ' εὐθυμία, τί δικαίωμα ἔχεις σὺ

νὰ εἶσαι λυπημένος; Ποιὰ αἰτία σὲ κάνει μελαγχολικό; Εἶσθε ἀρκετὰ πλούσιος!

—Μπᾶ! εἶπεν ὁ Σκρόογκε, γιατί δὲν εὗρισκε καμμιά κατάλληλη ἀπάντησιν καὶ μὲ τὸ μπᾶ ἐπρόσθεσεν πάλιν «ἀνοησία!»

—Δὲν πρέπει νὰ εἶσαι τόσο πολὺ δυσαρεστημένος θεῖε μου, εἶπεν ὁ ἀνεψιός.

—Γιατί νὰ μὴν εἶμαι ἀποκρίθην ὁ Σκρόογκε, ἀφοῦ εὗρισκομαι μέσα σὲ σωστὸ φρενοκομεῖο.

Καλὰ Χριστούγεννα. Στὸ διάβολο τὰ Χριστούγεννά σκι. Τί θὰ πῆ Χριστούγεννα! Μιὰ μέρα πού ἀναγκάζεται κανένας νὰ πληρώσῃ τὰ συναλλάγματά του πού λήγουν, ἔχει, δὲν ἔχει χρήματα. Μιὰ μέρα πού σὲ κάνει γέρο κατὰ ἓνα χρόνο, χωρὶς νὰ προσθέτῃ μιὰ πεντάρα στὴν τσέπη σου, μιὰ μέρα πού κάνεις τὸν ἰσολογισμὸ σου καὶ βρίσκεις πῶς δώδεκα ὀλόκληροι μῆνες δὲν σοῦ ἄφισαν κανένα κέρδος. Ἄν ἦταν στὸ χέρι μου, θὰ ἔβραζα μέσα στὸ τσουκάλι τὸν ἀνόητον ἐκεῖνο πού θὰ γύριζε στὸ δρόμο γιὰ νὰ εὐχθῆ καὶ τοῦ χρόνου. ἢ θὰ τὸν ἔθαψα μ' ἓνα παλούκι χωμένο τῆ καρδιά του. Ἔτσι θὰ ἔκανα.

—Θεῖε μου εἶπεν ὁ ἀνεψιός.

—Ἀνεψιέ μου, εἶπε μὲ τρυφή ὁ Σκρόογκε νὰ γιορτάσης τὰ Χριστούγεννά σου ὅπως θέλεις ἐσὺ κι' ἐγὼ θὰ γιορτάσω ὅπως θελω ἐγώ.

—Νὰ γιορτάσης θεῖε μου, ἀλλὰ σὺ δὲν γιορτάζεις διόλου.

—Ἀφίσε με λοιπὸν νὰ μὴ γιορτάσω. Μεγάλο καλὸ θὰ σοῦ γίνῃ ἂν γιορτάσης. Κάθε χρόνο βλέπω τί καλὸ ἔχεις.

—Ἦπάρχουν περιστάσεις, καὶ τὸ ὁμολογῶ, πού εἰμποροῦσα νὰ ἔχω κάποιον καλὸ, ἀλλὰ δὲν τίς ἐπωφελοῦμαι, ἀπήντησεν ὁ ἀνεψιός πρὸ πάντων τὰ Χριστούγεννα, ἀλλὰ θεωρῶ τὰ Χριστούγεννα ὡς μιὰ ἐξαιρετικὴ μέρα, μιὰ μέρα ἀγάπης, συγχώρησης, ἐλεημοσύνης, τὴ μόνη στὴ μακρὰ ἀλυσιδα τοῦ ἡμερολογίου, πού ἀνδρες καὶ γυναῖκες, ἀνοίγουν τὴν καρδιά τους, καὶ θεωροῦν τοὺς κατωτέρους τους ὡς πραγματικοὺς συντρόφους στὸ ταξίδι τοῦ θανάτου καὶ ὄχι σὰν ἀνθρωπάκια διαφορετικὰ ἢ ἄλλο προορισμὸ. Γιὰ τὸ θεῖε μου, ἂν καὶ ἡ τσέπη μου δὲν ἔχει πεντάρα, πιστεύω πῶς τὰ Χριστούγεννα μοῦ κάνουν καλὸ καὶ θὰ μοῦ κάνουν ἀκόμα, γιὰ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνω: Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογῆ τὰ Χριστούγεννα. Ὁ ὑπάλληλος ἀπ' τὸ βάθος τῆς θέσεως του ἐχειροκρότησε χωρὶς νὰ θελή, ἀλλ' ἀμέσως ἠνύνησε τὸ σφάλμα του καὶ ἠθέλησε νὰ τὸ διορθώσῃ, ἀνακατεῦοντας τὴ φωτιὰ ἢ ὅποια ἔβγαλε σπιθες.

—Ἄν ἀκούσω ἀκόμη κανένα θόρυβο στὸ μέρος σου, εἶπεν ὁ Σκρόογκε, θὰ γιορτάσης καλὰ Χριστούγεννα χάνοντας τὴ θέσι σου. Καὶ τώρα κύριε, εἶπε πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω πῶς εἶσαι θαυμάσιος δικηγόρος. Πολὺ παράξενο μοῦ φαίνεται πῶς δὲν ἔγινες ἀκόμα

βουλευτής!

Μη θυμώνεις θεΐε μου. Έλα νά φάμε μαζί αύριο.

Ο Σκρόογκε εΐπε πώς θά ήθελε νά τόν στείλῃ στόν . . . Μάλιστα βέβαια τό εΐπε* ἐπρόφερε τή φράσι ὀλόκληρη καί σωστή.

— Άλλά θεΐε μου ποτέ δέν ήλθες στό σπίτι μου ἀπό τόν καιρό πού παντρεύτηκα, μήπως αὐτό εἶνε λόγος νά μὴν ἔλθης καί τώρα;

— Καληνύχτα, εἶπεν ὁ Σκρόογκε.

— Δέν θέλω τίποτε· δέν σοῦ ζητῶ τίποτε, γιατί νά μὴν εἶμαστε καλοὶ φίλοι;

— Καληνύχτα, εἶπεν ὁ Σκρόογκε.

— Λυπᾶμαι ἀπ' τήν καρδιά μου νά σέ βλέπω τόσον ἀποφασισμένον. Ποτέ δέν ἐμαλώσαμε* ἐγώ σέ προσκαλῶ γιά νά τιμήσω τὰ Χριστούγεννα καί θά κρατήσω τήν εὐθυμία μου τή Χριστουγεννιάτικη ὡς τό τέλος.

Λοιπόν, πολλά, θεΐε μου!

— Καληνύχτα εἶπεν ὁ Σκρόογκε.

— Καί τοῦ χρόνου!

— Καληνύχτα εἶπεν ὁ Σκρόογκε.

Ο ἀνεψιός του ἔστρεψε νά φύγῃ χωρίς νά δυσχερεστηθῇ διόλου. Ἐσταμάτησε στήν πόρτα τῆς εἰσόδου γιά νά εὐχρηθῇ καί τοῦ χρόνου στόν ὑπάλληλο ὁ ὁποῖος ἄν καί παγωμένος, ἦταν πιό θερμός ὅμως ἀπό τόν Σκρόογκε, γιατί τοῦ ἀπέδωκε μέ καλή καρδιά τίς εὐχές του.

— Νά καί ἄλλος βλάκας, ἐμουρμούρισε ὁ Σκρόογκε, ὁ ὁποῖος τό ἄκουσεν ἀπό τή θέσι του· ὁ ὑπάλληλός μου μέ δεκαπέντε σελήνια τῆς ἑβδομάδα, μέ γυναίκα καί παιδιά, μιλεῖ γιά καλὰ Χριστούγεννα. Καλὰ θά εἶνε νά τόν στείλουμε στό Βέτλαμ. (*)

Ο ὑπάλληλος πού εἶχε συνοδεύσῃ ὡς τήν ἐξώθυρα τόν ἀνεψιό τοῦ Σκρόογκε, ἐπέστρεψε μέ δύο ἄλλα πρόσωπα. Ἦσαν δύο κύριοι καθῶς πρέπει.

— Σκρόογκε καί Μάρλκι νομίζω; Εἶπεν ὁ εἰς συμβουλευόμενος ἐν τῷ κατάλογον. Εἰς τόν κ. Σκρόογκε ἢ εἰς τόν κ. Μάρλκι ἔχω τήν τιμὴν νά ὀμιλῶ.

— Ο Μάρλκι ἀπέθανε πρὶν ἀπὸ ἐφτά χρόνια, ἀπήντησε ὁ Σκρόογκε. Εἶνε σωστά ἐφτά χρόνια πού πέθανε ἀκριβῶς σάν σήμερα.

Δέν ἀμφιβάλλομεν πὼς ἡ γενναιοδωρία του δέν θά εἶνε ἡ ἴδια μέ τήν τοῦ ἐπιζώντος συνεταίρου του εἶπεν ὁ ξένος καί παρουσίασε τὰ πιστοποιητικά του ὡς ἀντιπροσώπου Σωματείου φιλανθρωπικοῦ.

Καί ἐν τούτοις ἔτσι ἦτο, διότι οἱ δύο σύντροφοι ἦσαν τοῦ ἴδιου φρονήματος. Ἀκούοντας τή φοβερή λέξι γενναιοδωρία, ὁ Σκρόογκε, ἐξάρσθη

*) Φρενοκομεῖο πλησίον στό Λονδίνο.

τὰ φρούδια, ἐκούνησε τό κεφάλι καί ἔδωκε πίσω τὰ πιστοποιητικά.

— Σ' αὐτή τῇ χαρούμενῃ μέρᾳ τοῦ χρόνου κύριε Σκρόογκε, εἶπεν ὁ κύριος πιάνων μιᾶ πέννα, εἶνε πολὺ μεγάλη ἀνάγκη νά δώσωμε κάποιον βοήθειαν στοὺς φτωχοὺς, στοὺς γυμνοὺς πού ὑποφέρουν πολὺ πρὸ πάντων τῶ χειμῶνα. Χιλιάδες ἀπὸ τὰ δυστυχισμένα αὐτὰ πλάσματα δέν ἔχουν τίποτε καί δέν μποροῦν νά προμηθευθοῦν τίποτε.

— Δέν ὑπάρχουν φυλακαί; ἠρώτησεν ὁ Σκρόογκε.

— Πολλές, εἶπεν ὁ ξένος καί ἄφησε τήν πέννα.

— Καί τὰ ἄσυλα; Ἐξακολούθησεν ὁ Σκρόογκε, δέν λειτουργοῦν;

— Μάλιστα κύριε, ἀπήντησε ὁ ἄλλος, ἀλλὰ πολὺ τό ἐπιθυμοῦσα νά ἦσαν κλειστά.

— Ὡστε καλὰ ἐφαρμύζονται οἱ νόμοι γιά τοὺς φτωχοὺς; Εἶπεν ὁ Σκρόογκε.

— Μάλιστα.

— Ὡ! Ἐφοβήθηκα ὕπερθε, ἀπὸ κείνη πού λέγεται στήν ἀρχὴ μήπως ἀνακοπῇ ἡ λειτουργία τους* εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος γιατί μαθαίνω τό ἐναντίον.

— Ο σύλλογός μας πού ἐμπνέεται ἀπὸ ἀρχὰς χριστιανικὰς, ἀνέλαβε νά συνάξῃ κάποιον ποσὸν γιά νά προμηθεύσῃ κρέας καί ψωμί· στοὺς φτωχοὺς καί λίγα κάρβουνα. Διαλέγομε τήν ἐποχὴ αὐτή, γιατί τόν χειμῶνα ὑπάρχει μεγαλύτερη ἀνάγκη. Γιά τί ποσὸν ἐγγράφησθε;

— Γιά τίποτε, ἀποκρίθηκε ὁ Σκρόογκε.

— Θέλετε νά φυλάξῃτε τήν ἀνωθυμίαν.

— Θέλω ἀπλούστατα νά μ' ἀφίσουν ἡσυχο· δέν θέλω ν' ἐνδικφέρηται κανένας γιά μένα, ὅπως καί ἐγὼ δέν ἐνδικφέρομαι γιά τοὺς τεμπέλικους. Μονάχα μπορῶ νά βοηθῶ τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα πού ὀμιλήσαμε* μπορεῖ νά κωστήζουν πολλά· ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι πού περνοῦν ἀσχημα ἔξω, μποροῦν θανατώσῃ νά μπουν μέσιν.

— Πολλοὶ δέν μποροῦν καί πολλοὶ ἄλλοι θά προτιμοῦσαν ν' ἀποθάνουν.

— Ἄν προτιμοῦσε ν' ἀποθάνουν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ὁ Σκρόογκε, θά ἔκταναν πολὺ καλὴ δουλειά· μ' αὐτὸ θά εἰμπορούσε νά ἐλαττωθῇ ὁ ἄχρηστος πληθυσμός· ἄλλως τε συγγνώμην, δέν ξέρω ἐγὼ τέτοια πράγματα.

— Ἀλλὰ μπορεῖτε εὐκόλῃ νά τὰ μάθητε ἀπήντησε ὁ κύριος πού συνομιλοῦσε μαζί.

— Δέν εἶνε δουλειά μου, ἀποκρίθηκε ὁ Σκρόογκε. Κάθε ἄνθρωπος ἔχει τίς δικές του ὑποθέσεις καί δέν εἶνε καμμιά ἀνάγκη νά ἀνακατάνευται σέ ξένες δουλειές. Ἡ δικές μου εἶνε ἀρκετές. Καληνύχτα κύριε...

Ἡ οὐίγλη καί τὸ σκατάδι ἔγιναν τώρα τόσον πυκνά, ὥστε οἱ ἄνθρωποι ἐκυκλοφοροῦσαν στοὺς δρόμους μέ φανάρια· ὁ τροῦλλος κάποιος

Ἐκκλησίας ἀρχαίας, τῆς ὁποίας ἡ παλαιὰ καμπάνα ὅταν χτυποῦσεν, ἐφαίνετο πὼς κτύταζε μὲ περιέργεια τὸν Σκρόογκε στὸ γραφεῖο του ἀπὸ κάποιον παράθυρο, δὲν ἐφαίνετο τώρα χτυποῦσε τις ὥρες καὶ τὰ τέταρτα μέσα στὰ χιόνια, μὲ τρεμουλιαστὸν ἦχο, ὡσάν νὰ ἔτριζαν τὰ δόντια τῆς ἀπ' τὸ κρῦο καὶ τὴν παγωνιά.

Κάποιον χαμῖνι, ρακένδυτο, παγωμένο, πεινασμένο, ἔσκυψε μπροστὰ στὴν κλειδαρότρυπα τοῦ γραφείου τοῦ Σκρόογκε γιὰ νὰ πῆ τὰ Κάλαντα, ἀλλὰ μόλις ἀρχίσεις:

»Καλὴν ἐσπέραν ἄρχοντες

ἄν εἶνε ὀρισμός σας, Χριστοῦ τὴν

θεῖαν γέννησιν νὰ πῶ στ' ἀρχοντικό σας. . .

Ὁ Σκρόογκε ἄρπαξε τὴν τσιμπίδα μὲ τόση ὀρμὴ ὥστε τὸ δυστυχησμένον παιδί ἐφοβήθηκε καὶ ἔφυγεν.

Ὁ Σκρόογκε ἐστριφογύρισεν ἀπάνω στὸ κάθισμά του (αὐτὸ ἦταν σιμειὸ ἀναχωρήσεως) ἀμέσως ὁ γραμματικὸς πού ἐπερίμενε στὸ βᾶθος, ἐπροθυμοποιήθηκε νὰ σβύσῃ τὴ φωτιά καὶ νὰ πάρῃ τὸ καπέλλο του.

—Μοῦ φαίνεται πὼς αὔριο θέλεις νὰ περάσῃς τὴ μέρα σπῖτι σου, γκρινιάσεν ὁ Σκρόογκε.

—Ἄν ὁ κύριος τὸ ἐπιτρέπει.

—Δὲν τὸ ἐπιτρέπω καθόλου, αὐτὸ εἶνε κουταμάρα. Μὰ σὺ θὰ ἐνόμιζες πὼς θέλω νὰ σὲ βλάψω ἂν σοῦ κρατήσω ἓνα σελίνι γιὰ τὴ μέρα τῆς ντεμπελιάς.

Ὁ γραμματικὸς παρετήρησε ὅτι τὰ Χριστούγεννα εἶνε μιὰ φορὰ τὸ χρόνο.

—Ἡ δικαιολογία δὲν εἶνε ἐπιτυχημένη, γιὰ νὰ παίρῃς κανεὶς τὴ πληρωμὴ μιᾶς ἡμέρας ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ ἄλλου κάθε 25 Δεκεμβρίου, εἰπεν ὁ Σκρόογκε, κουμβώνοντας ὡς τὸ λαίμω τὴ ρεδιγκτότά του. Ἄς εἶνε ὁμως πιστεύω νὰ σοῦ χρειάζεται ὅλη ἡ μέρα καλὰ νὰ προσπαθήσῃς μονάχα μεθαύριο, ν' ἀναπληρώσῃς τὴ ζημίαν πού θὰ μοῦ κάνεις καὶ νὰ εἶσαι ἐδῶ μεθαύριο ἀπὸ τὰ ξημερώματα.

Ὁ γραμματικὸς ὑποσχέθηκε νὰ γίνῃ αὐτὸ καὶ ὁ Σκρόογκε ἐβόηκε γκρινιάζοντας. Σὲ λίγο τὸ γραφεῖο ἔκλεισε καὶ ὁ δυστυχησμένος γραμματικὸς ἐτυλίχθηκε στὸ σάλι του καὶ ἔφυγε καὶ σιγὰ σιγὰ κουρασμένος πῆγε σπῖτι του, πολὺ μακριὰ στὸ Κέμντεν-Τάουν.

Ὁ Σκρόογκε πῆγε νὰ πάρῃ, τὸ μελαγχολικὸ του δεῖπνο στὸ συνειθισμένον του μελαγχολικὸ ἐστιατόριο. Ἀφοῦ ἐδιάβασεν ὅλες τὶς ἐφημερίδας καὶ ἐκτύταξε τί ἐξόδευσεν τὴ μέρα κείνη, πῆγε νὰ κοιμηθῇ. Κατοικοῦσε σὲ κάποιον σπῖτι πού τὸ εἶχεν ἄλλοτε ὁ συνέταιρός του. Ἦταν ἓνα παλαιοσπίτι μὲ σειρά ἀπὸ σκοτεινὰ καὶ μελαγχολικὰ δωμάτια.

Ἔνα πρᾶγμα, ὅτι τίποτε ἐξαιρετικὸ δὲν ὑπῆρχε στὴν κλειδωνιά τῆς

ἐξώπορτας παρὰ ὅτι ἦταν χονδρὴ, ἓνα ἄλλο ὅτι ἡ κλειδωνιά ἦταν στὴ θέσι τῆς πάντα μέρα καὶ νύχτα ὅταν ξεκλειδωνεν ὁ Σκρόογκε, ἀπὸ τὸν καιρὸ πού κατοικοῦσεν ἐκεῖ μέσα καὶ ἓνα ἄλλο ὅτι ὁ Σκρόογκε δὲν εἶχε φαντασία καθόλου, ἴσως νὰ εἶχε τὴ λιγώτερον ἀπὸ κάθε κάτοικον τοῦ Λονδίνου.

Λοιπὸν αὐτὸ εἶνε τὸ περίεργον πὼς ὁ Σκρόογκε μόλις ἔβαλε τὸ κλειδί στὴ κλειδαργιὰ εἶδε ὅσιν νὰ ἦταν μαγεμένη: τί νομίζετε; Τὴ μορφή τοῦ Μάρλεϊ!

Τὴ μορφή τοῦ Μάρλεϊ! Πὼς ἦταν δυνατό· μόνο σιὰ μποροῦσε νὰ μπῆ μέσα καὶ ἐν τούτοις τὴν εἶδε φωτισμένη μὲ κάποια ἀπαίσια λάμψη ὡσάν νὰ ἦταν ἀστακὸς κρυμμένος μέσα στὸ κάλυμμά του. Οὔτε ἄγρια ἔκφρασι εἶχε οὔτε θυμωμένη, ἀλλὰ ἐκτύταζε τὸν Σκρόογκε, ὅπως συνειθίζε νὰ τὸ κάνῃ ὁ Μάρλεϊ, ἀλλὰ μὲ γιγνῖα ὑπερφυσικῆ πού ἐφθάνεν ὡς τὸ μέτωπο τοῦ φαντάσματος. Τὰ μαλλιά ἄσαν σηκωμένα καὶ νὰ τὰ εἶχε χτυπήσῃ δυνατὸς ἄνεμος ἢ ζεστὸς ἀτμός καὶ ἂν καὶ τὰ μάτια του ἦσαν ὀλάνοιχτα, ἔμειναν ὁμως ἀκίνητα. Αὐτὸ μαζὺ μὲ τὸ κιτρινασιένον χροῖμα τῆς μορφῆς τὸν ἔκανε φοβερό· ἀλλὰ ὅταν ὁ Σκρόογκε κτύταζε μὲ προσοχὴ τὸ φαινόμενο αὐτό, δὲν εὗρθε πρὸς μιὰ κλειδαργιὰ μονάχα ὅπως καὶ προτιήτερα.

Νὰ ἰσχυρισθῇ πὼς δὲν ἐφοβήθη καθόλου, πὼς ἡ καρδιά του δὲν ἐτρόμαξεν, ἀπὸ μιὰ τρομερὴ ἐμφάνισι, θὰ ἔλεγε ψέμμα. Ἀλλὰ ἔβαλε τὸ χεῖρ στὸ κλειδί τὸ ὅποιον εἶχεν ἀρτίσει γιὰ μιὰ στιγμή, τὸ ἐγύρισε βίαιον καὶ ἐμπῆκε μέσα καὶ ἄναψε φῶς.

Θὰ ἔχετε ἀκούσει βέβαια γιὰ τὶς παλιὰς σκάλες μιᾶς ἐποχῆς περασμένης πού εἰμποροῦσε σ' αὐτὰς πάνω πολὺ καλὰ ν' ἀνέβῃ ἄμαζα μὲ ἕξ ἄλογα· σὰς λέγω λοιπὸν ὅτι στὴ σκάλα τοῦ Σκρόογκε εἰμποροῦσε νὰ περάσῃ θαυμάσια καὶ νεκροφόρα ὅσον εὐρύχωρη καὶ νὰ ἦταν. Ἀπὸ τὸν τοῖχο ὡς τὰ κάγκελλα εἶχε πολὺ μέρος γιὰ νὰ περάσῃ. Γιατὸ ἴσως ὁ Σκρόογκε ἐνόμιζε πὼς εἶδε νὰ περνᾷ ἀπὸ μπροστὰ του μίσα στὸ σκοτάδι, μιὰ νεκροφόρα. Μιστὴ δωδεκάδην ἀπὸ μύτες φωταερίου δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ φωτίσουν τὸ προαύτιο. Εὐκόλο λοιπὸν νὰ φαντασθῆτε πὼς μὲ τὸ μικρὸ φῶς τοῦ Σκρόογκε τίποτε δὲν ἐφωτίζετο πρὸν τοῦ σκοτάδι.

Ὁ Σκρόογκε ἀνέβηκε χωρὶς νὰ φροντίξῃ γιὰ τίποτε. Τὸ σκοτάδι εἶνε πολὺ φθινὸν γιὰ αὐτὸ ὁ Σκρόογκε τὸ ἀγκυλοῦπεν. Ἀλλὰ πρὶν νὰ κλείσῃ τὴ χονδρόπορτα ἐγύρισε τὸ σπῖτι ὀλόκληρον ἰὰ γιὰ δὴ ἂν τὰ πρᾶγματα ἦσαν στὴ θέσι τους.

Τὸ σαλόνι, ἡ κάμαρα τοῦ ὕπνου, ἡ σάλα ὅλα ἐν τάξει. Κανεὶς δὲν ἦταν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ τραπέζι, οὔτε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ σοφᾶ· λίγη φωτιὰ στὸ τζάκι· τὸ κουτάλι καὶ ἡ κοῦπα ἔτοιμα· πάνω στὴ φωτιὰ μιὰ μικρὴ κατσαρόλα μὲ τσάι. Κανεὶς δὲν ἦταν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι

του, κανείς στο άποχωρητήριο, κανείς μέσα στη νυχτιά του ρόμπα που ήταν κρεμασμένη από ένα καρφι του τοίχου.

“Αν και ο Σκρόογκε έβειβαιώθη, έκλεισε όμως τη πόρτα με διπλές στροφές, πράγμα που δεν συνείθιζε να κάνει. Έτσι εξσφαλισμένος από κάθε απρόοπτο, έβγαλε τη γραβάτα του, έβαλε τη νυχτιά του, τις παντοφλίες του, τὸ νυχτικό του σκούφο, κι έκάθησε μπροστά στη φωτιά για να πάρη τὸ τσάι του.

Ἀλήθεια ήταν πολύ λίγη φωτιά, σχεδὸν καθόλου για μιὰ τόσο ψυχρή νύχτα. Ἦταν υποχρεωμένος να καθίση τόσο πολύ σιμά ὥστε τὴν σκέπασε χωρίς να καταλαμβάνη καμιὰ ζέστη από μιὰ φωτιά τόσο λίγη. Ἡ θερμάστρα παλαιὰ ἐφικιάστηκε ἄλλοτε με παραγγελιὰ κάποιου πλούσιου ἐμπόρου Ὀλλανδοῦ, κι ἦταν γαρνιρισμένη με φλαμανδικὰ τετράγωνα πάνω στὰ ὁποῖα ἦσαν ζωγραφισμένες σκηνές από τὴν παλαιὰ Διαθήκη. Ἐκεῖ ἐβλεπες τὸν Κάιν τὸν Ἄβελ, τὴν κόρη τοῦ Φαραώ, τὴ βασίλισσα τοῦ Σαμπᾶ, ἀγγελουδιὰ να κατεβαίνουν από τὸν οὐρανὸ πάνω σὲ σύγνεφα που ἔμοιαζαν με κλίνες από φτερά, τὸν Ἄβραάμ, τὸν Μπαλτάζαρ, τοὺς Ἀποστόλους μέσα σὲ βαρκοῦλες που ἔμοιαζαν με σαλτσιέρες· καὶ ἐν τούτοις τὸ πρόσωπο τοῦ Μάρλεϊ ἀποθαμένου πρὶν από ἐφτὰ χρόνια, ἤρχετο καθὼς τὸ ραβδί τοῦ ἀρχαίου προφήτη, να καταβροχθίση ὅλα τ' ἄλλα.

— Ἀνοησία, εἶπεν ὁ Σκρόογκε κι' ἄρχισε να περιπατᾶ μέσα στο δωμάτιο.

Ἀφοῦ ἐπεριπάτησεν ἀρκετὴν ὥρα, κάθισε πάλι. Ὅπως ἀκούμπησε τὸ κεφάλιστὴν πολυθρόνα του, τὸ μάτι του ἔπεσε κατὰ τύχη πάνω σ' ἓνα κουδουνάκι που δὲν τὸ μετεχειρίζετο ποτέ· καὶ τὸ ὁποῖον από παλὴλὰ λησμονημένη συνήθεια συγκοινωνοῦσε με τὸ ἐπάνω πάτωμα τοῦ σπιτιοῦ. Με τρόμο πολὺ με συγκίνησε μεγάλη, παρετήρησε σὰν τὸ κῦτταζε ν' ἀρχίση να κουδουνίζη. Στὴν ἀρχὴ κινήθηκε τόσο σιγὰ που μόλις ἀκούστηκεν ἓνας ἐλαφρὸς κουδουνισμός, ἀλλ' ἀμέσως ἐχτύπησε δυνατὰ καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ ὅλα τὰ κουδούνια τοῦ σπιτιοῦ ἀρχίνησαν να χτυποῦν με τὴ σειρά τους.

Αὐτὸ θὰ ἐβάσταζε ὄχι περισσότερο από μισὸ λεπτό, ἴσως τὸ πολὺ ἓνα ἀλλὰ για τὸν Σκρόογκε ἐφάνηκεν ὀλόκληρη ὥρα. Ὑστερα τὰ κουδούνια, ἐσταμάτησαν ὅλα μαζί καὶ τὸ κουδούνισμά τους ἀντικαταστάθηκε από ἓνα θόρυβο από παλησιδέρα, που φαίνονταν πὼς ἤρχοντο από τὰ καταχθόνια, ὡσὰν κανένας να ἔσερνε ἀλυσσίδες πάνω σὲ βαρέλια μέσα σὲ ἀποθήκη κρασιῶν. Ὁ Σκρόογκε ἐνθυμήθηκε τότε πὼς ἀκουσε να διηγοῦνται πὼς στὰ μαγεμένα σπίτια που βγαίνουν βρυκολάκοι, τὰ φαντάσματα σέρνουν πάντα ἀλυσσίδες από πίσω τους.

Με φοβερὸ θόρυβο ἄνοιξεν ἡ πόρτα τοῦ ὑπογείου, καὶ ὁ Σκρόογκε ἄ-

κουσε τὸ θόρυβο να μεγαλώνη μόλις πλησίαζε τὸ ἰσόγειο, ἔπειτα να πλησιάζη ἀπ' τὴ σκάλα καὶ να σταματᾶ μπροστά στὴν πόρτα του.

— Ἀνοησία! Εἶπεν ὁ Σκρόογκε δὲν πιστεύω τίποτε.

Ἄλλαξε χρῶμα, ὅταν τὸ φάντασμα ἐβῆκε από τὴν κλειδωμένη πόρτα μέσα στο δωμάτιό του καὶ παρουσιάστηκε μπροστά στὰ μάτια του. Τὴ στιγμὴ που ἔμπαινε μέσα ἡ φωτιά που ἔσβυσε ἔβγαλε μιὰ φλόγα σὰ να ἔλεγε: «Τὸν ξέρω, εἶνε τὸ φάντασμα τοῦ Μάρλεϊ!» κι' ἡ φλόγα ἔσβυσε πάλι.

Τὸ ἴδιο πρόσωπο, ἀκριβῶς τὸ ἴδιο, ὁ Μάρλεϊ με τὰ ἀραιὰ μαλλιά του με τὶς μπότες του τῶν ὁποίων οἱ φούντες ἐκινουῦνταν με τὸν ἴδιο ρυθμὸ πάντα, τὸ συνειθισμένο του γιλέκο, τὸ καλοσιδερωμένο πανταλόνι του, τὸ σάκκο του. Ἡ ἀλυσσίδα που ἔσερνε ἦταν κολλημένη στὴ μέση του, ἦταν μακρὰ κι' ἐτυλίγετο γύρω του σὰν οὐρά· ἦταν καμωμένη (γιατί ὁ Σκρόογκε τὸ παρετήρησε με προσοχὴ) από χρηματοκιβώτια, ἀπό κλειδιά, ἀπό βιβλία ἐμπορικὰ, ἀπό παληόχαρτα καὶ από κάθε εἶδος που ὑπάρχει σὲ γραφεῖο. Τὸ σῶμα τοῦ Μάρλεϊ ἦταν διαφανὲς τόσο πολὺ που ὁ Σκρόογκε κυττάζοντας εἶδε καὶ δυὸ κουμπιὰ ραμμένα πίσω ἀπὸ τὸ γιλέκο του.

Ὁ Σκρόογκε ἀκόμα δὲν ἤθελε να πιστέψη. Ἄν καὶ ἐζήτηζε τὸ φάντασμα με προσοχὴ, ἄν καὶ τὸ ἔβλεπε μπροστά του ὄρθιο, ἄν καὶ αἰσθάνθηκε τὴν κρύα ἐπίδρασι τῶν ματιῶν του που εἶχε παγώση ὁ θάνατος, ἐν τούτοις ἀκόμα ἐπάλευεν.

— Ἐμπρός, εἶπεν ὁ Σκρόογκε ψυχρὸς ὅπως ἦταν πάντα. Τί θέλεις ἀπὸ μένα;

— Πολλὰ πράγματα!

Ἦταν ἡ φωνὴ τοῦ Μάρλεϊ καμμιὰ ἀμφιβολία.

— Ποιὸς εἶσαι;

— Ἐρώτησέ με ποιὸς ἦμουνα.

— Ποιὸς ἦσουναι λοιπόν; Εἶπεν ὁ Σκρόογκε ὑψώνοντας τὴ φωνὴ του. Τόση δυσκολία σὲ μιὰ σκιά;

— Ἄμα ἦμου ζωντανός, ἦμουνα ὁ σύντροφός σου, ὁ Ἰάκωβος Μάρλεϊ.

— Κάθησε... κάθησε· ἀποκρίθηκεν ὁ Σκρόογκε, κυττάζοντας με ἀμφιβολία.

— Μπορῶ να καθίσω.

— Ἐμπρός τότε.

Ὁ Σκρόογκε τὰ εἶπε αὐτὰ για να δῆ κατὰ πόσον ἓνα φάντασμα τόσο διαφανὲς εἰμποροῦσε να πάρη ἓνα κάθισμα· ἀλλὰ τὸ φάντασμα ἐκάθησε ἀντίκρυ του, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τῆς θερμάστρας, ὡσὰν να ἦταν συνειθισμένο.

—Δὲν πιστεύεις σέ μένα : Ἠρώτησε τὸ φάντασμα.

—Ὅχι εἶπεν ὁ Σκρόογκε.

—Τί ἀπόδειξι θέλεις πῶς ὑπάρχω ;

—Δὲ ξέρω, ἀποκρίθηκε ὁ Σκρόογκε.

—Γιατί ἀμφισβῆλλεις γιὰ τὸ λογικό σου ;

—Γιατί, πολλές φορές, εἶπεν ὁ Σκρόογκε τιποτένια πράγματα παρουσιάζονται σοβαρά. Μιά στομαχική ἀταξία φέρνει ψευδαισθήσεις· μπορεί νὰ εἶσαι ἓνα κομμάτι βωδινοῦ κρέας πού δὲν ἐχωνεύθη καλά, μιὰ κουταλιά μουστάρδας, ἓνα κομμάτι τυρί ἢ πάτακα κακοψημένη. Ἀνοησία !

Στὴ λέξι αὐτῇ, τὸ φάντασμα ἔβγαλε μιὰ φωνὴ τρομερὴ κι' ἐκούνησε τὴν ἀλυσίδα μὲ θόρυβο τόσο δυνατὴ κι' ἀπαίσιο ὥστε ὁ Σκρόογκε ἐζάρωσε πάνω στὸ κάθισμά του. Καί ἡ ψυχραιμία του ἐχάθηκε ὅταν τὸ φάντασμα ἔβγαλε τὸ μαντῆλι πού εἶχε στὸ κεφάλι του, ὡσὰν νὰ ἦσθάνετο ζέστη καὶ τὸ κάτω σαγῶνι του ἔπεσε στὸ στῆθος του.

Ὁ Σκρόογκε ἐγονάτισε κι' ἔκρυψε τὸ πρόσωπό του μέσα στὰ χέρια του.

—Δυπήσου με, ἐφώναξε. Γιατί μὲ βασανίζεις ἔτσι ;

—Ψυχὴ πού εἶσαι στὸ κόσμῳ ! εἶπε τὸ φάντασμα· πιστεύεις σέ μένα· ναι ἢ ὄχι ;

—Πιστεύω ἀποκρίθηκεν ὁ Σκρόογκε· πρέπει. Ἀλλὰ γιατί τὰ πνεύματα περπατοῦν στὴ γῆ καὶ γιατί ἔρχονται σέ μένα ;

Τὸ φάντασμα ἔβγαλε μιὰ νέα φωνή, ἐκούνησε τὴν ἀλυσίδα του κι' ἐδάγκωσε τὰ χέρια του.

—Εἶσαι βρυκόλακας ! Εἶπεν ὁ Σκρόογκε κι' ἔτρεμεν ὅλος πές μου γιατί ;

—Φέρνω τὴν ἀλυσίδα πού ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔκαμα ἅμα ἤμουν ζωντανός, ἀποκρίθηκε τὸ φάντασμα· τὴν ἔκανα κρικέλλα μὲ κρικέλλα, πῆχυ μὲ πῆχυ· ἐγὼ ὁ ἴδιος τὴ φορῶ θεληματικὰ καὶ γιαυτὸ τὴν φέρνω ἐλεύθερα. Μήπως τὸ σχέδιο σου φαίνεται παράξενο ;

Ὁ Σκρόογκε ἀρχίνησε νὰ τρέμη περισσότερο.

—Λοιπὸν εἶπε τὸ φάντασμα θέλεις νὰ ξέρης τὸ μέρος τῆς ἀλυσίδας πού θὰ φέρνης ἐσύ. Εἶνε τόσο μακρὰ καὶ τόσο βαρεῖα ὅσο κι' ἡ δική μου, τὴν ἡμέρα πού πέθανα εἶνε τώρα ἑπτὰ παρασμονὲς Χριστουγεννιάτικες. Ἀπὸ τότε ἡ ἀλυσίδα σου ἐμεγάλωσε καὶ σήμερα ἔχει ἀρκετὸ βάρος.

Ὁ Σκρόογκε ἐκύπταξε γύρω του, ἐπάνω στὸ πάτωμα γιὰ νὰ δῆ τὴν ἀλυσίδα ἀλλὰ δὲν εἶδε τίποτε.

—Ἰάκωβε, εἶπε μὲ παρακλητικὴ φωνή, γέρω Ἰάκωβε Μάρλεϊ μίλησέ μου ἀκόμα. Δυνάμωσέ με μὲ τὰ λόγια σου, Ἰάκωβε.

—Δὲν μπορῶ νὰ τὸ κάμω, ἀποκρίθηκε τὸ φάντασμα. Ἡ ἐνδυνά-

μωσι ἔρχεται ἀπὸ ἀλλοῦ, Ἐμπενέζερ Σκρόογκε· ἔρχεται ἀπὸ ἄλλους καὶ πηγαίνει σέ ἄλλους ἀνθρώπους διαφορετικούς ἀπὸ σένα. Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ πῶ περισσότερα.

Λίγο καιρὸ ἔχω στὴ διάθεσί μου. Δὲν μπορῶ ν' ἀναπαυθῶ, μήτε νὰ σταματήσω, μήτε νὰ μείνω πουθενά.

—Πεθαμένος πρὶν ἀπὸ ἑπτὰ χρόνια, ἐμουρμούρισε ὁ Σκρόογκε, καὶ νὰ ταξειδεύης ὅλον αὐτὸ τὸ καιρὸ !...

—Ναι ὅλον αὐτὸ τὸν καιρὸ εἶπε τὸ φάντασμα... Οὔτε ἡσυχία, οὔτε ἀνάπαυσι, ἀλλὰ πάντα τύψεις στὴ συνείδησί μου !

—Ἀλλὰ ἦσαν πάντα ταχτικὸς καὶ τίμιος στὶς δουλειές σου, Ἰάκωβε, εἶπεν ὁ Σκρόογκε, ὁ ὁποῖος ἀρχίνησε νὰ καταλαβαίνει πῶς ὅ,τι ἔλεγε τὸ φάντασμα ἐχτυποῦσεν ἐπάνω του.

Στὶς δουλιές μου ! Ἐφώναξε τὸ φάντασμα κι' ἐδάγκασε πάλι τὰ χέρια του. Ποιὲς δουλειές μου. Ἡ κοινωνία ἦταν δουλειά μου. Ἡ ἐλεημοσύνη, ἡ εὐσπλαχνία, ἡ καλωσύνη αὐτὰ ἦσαν δουλειά μου. Αἱ ἐργασίαι μου καὶ οἱ ἐμπορικοὶ μου λογαριασμοί, δὲν ἦσαν παρὰ μιὰ σταλαγματιά νερὸ μέσα στὸ μεγάλο ὠκεανὸ τῆς δουλειᾶς μου...

Στὴν ἐποχὴ αὐτῇ τοῦ χρόνου ὑποφέρω περισσότερο. Γιατί πέρασα τὸ καιρὸ μου μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὴ γῆ χωρὶς νὰ τὰ σηκῶσω πρὸς τὸ εὐλογημένον ἀστὲρι πού ὠδήγησε τοῦ; Μάγους σ' ἓνα φτωχικὸ σταῦλο. Δὲν ὑπῆρχαν λοιπὸν φτωχικὰ σπίτια πού ἡ ἀχτίδες του μποροῦσαν νὰ ὠδηγήσουν καὶ μένα ;

Ὁ Σκρόογκε ἐροβήθηκε ἅμα ἄκουσε τὸ φάντασμα νὰ μιλή ἔτσι κι' ἀρχίνησε νὰ τρέμη.

—Ἀκουσέ με ! Ἐφώναξε τὸ φάντασμα. Ἐγὼ ἐξώφλησα γιὰ πάντα.

—Μὴν εἶσαι σκληρὸς Ἰάκωβε, εἶπεν ὁ Σκρόογκε. Μὴ λές τέτοια πράγματα, σέ παρακαλῶ !

—Θὰ σ' ἐπισκεφθοῦν τρία πνεύματα, εἶπε τὸ φάντασμα. Χωρὶς αὐτὰ μὴν ἐλπίζεις πῶς θ' ἀποφύγης τὸ δρόμο πού ἀκολουθῶ ἐγὼ. Νὰ περιμένης τὸ ἓνα αὔριο στὴ μιὰ μετὰ τὰ μεσάνυχτα.

—Δὲν μπορῶ νὰ δεχθῶ καὶ τὰς ἐπισκέψεις καὶ τῶν τριῶν ἀμέσως γιὰ νὰ τελειώσουμε πιὸ γρήγορα, εἶπεν ὁ Σκρόογκε.

—Ὅχι ! Νὰ περιμένης τὸ δεύτερο τὴν ἴδια ὥρα τῆς ἄλλης βραδυᾶς καὶ τὸ τρίτο τὴν ἄλλη νύχτα, ἅμα χτυπήσουν τὰ μεσάνυχτα. Μὴ λογαριάζης νὰ μὲ ξαναδῆς, ἀλλὰ γιὰ τὸ καλὸ σου, νὰ θυμᾶσαι τὴν ἀποψινὴ συνάντησί μας.

Ἄμα ἐτελείωσε τὰ λόγια αὐτὰ τὸ φάντασμα ἐπῆρε τὸ μαντῆλι του πού εἶχεν ἀφίση πάνω στὸ τραπέζι, ἐσκέπασε μ' αὐτὸ τὸ κεφάλι του ὀπίσως καὶ προτῆτερα. Ὁ Σκρόογκε ἔστρεψε τὰ μάτια του κι' εἶδε τὸν ὑπερφυσικὸ ἐπισκέπτη του ὄρθιο μπροστά του, μὲ τὴν ἀλυσίδα τυλι-

γμένη στο μπράτσό του. Το φάντασμα έφρουγε. Σε κάθε βήμα που έκανε, το παραθύρι άνοιγε λίγο λίγο, τόσο που μόλις έφτασε στο παραθύρι αυτό ήταν όλάνοιχτο. Το φάντασμα άφρουγκράστηκε για μιὰ στιγμή κι' έχάθηκε μέσα στη σκοτεινή και ψυχρή νύχτα.

Ο Σκρόογκε έκλεισε το τζάμι και εξήτασε τὴ πόρτα που είχε περάσει τὸ φάντασμα για νὰ μπῆ μέσα. Ήταν κλεισμένη με διπλές στροφές, όπως τὴν έκλεισεν ὁ ἴδιος με τὰ χέρια του· οἱ σύρτες ἦσαν καλά βαλμένοι. Ήθελε νὰ πῆ: « Ἄνοησία!» ἀλλ' ἐσταμάτησε στὴ πρώτη συλλαβή. Ὑστερὴ ἐπειδὴ εἶχε μεγάλη ἀνάγκη ν' ἀναπαυθῆ γιατί συγκινήθηκε πολὺ κι' εἶχε κουρασθῆ ἀπὸ τὴ μέρα, ἀλλὰ και διότι ἐστενοχωρήθηκε με τὴν ἐπίσκεψι που τοῦ ἔκανε τὸ φάντασμα, και με τὰ λόγια που τοῦ εἶπε, ἢ ἀκόμα και γιατί ἡ ὥρα ἦταν περασμένη, πῆγε στὸ κρεβάτι του, ἔπεσε πάνω χωρὶς νὰ γδυθῆ και κοιμήθηκε λίγο.

Μεταφρ. ΣΩΤΗΡΗΣ ΦΩΚΟΣ

ΣΤΟΝ ΟΙ

Και τέλος εὔρον τὸν σκοπὸν τοῦ βίου—ν' ἀποθάνω.

(Ἀττικαὶ Νύκτες) ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Υστερα ἀπ' τὸν ἀδικο χαμὸ τοῦ ἀλυσμονήτου Περικλῆ Μαμαρά ὁ Φιλοτεχνικός Ὅμιλος μέσα σ' ἕνα χρόνον θρηνάει σπαραχτικὰ τὸν πρόωρο θάνατον τοῦ πολυαγαπημένου και διαλεχτοῦ φίλου **Κώστα Σπύρη**. Ἡ ἀπονὴ Μοῖρα ἕνα φθινοπωρινὸ μελαγχολικὸ βράδν με τὰ σκληρὰ της τὰ χέρια ἔκοψε μιὰ γιὰ πάντα τὸ νῆμα μιᾶς ζωῆς που σιτὰ εἰκοσιοχτὼ της χρόνια εἶνε πάντα ποθητὴ και γλυκεῖα και πλάθεται

ἀκόμα με τὰ λείψανα τῶν γαλανῶν ἐλπίδων και τῶν εὐγενικῶν ιδεῶν τῆς νεότητος. Ζυμωμένος με τὰ πιὸ ὑψηλὰ αἰσθή-

ματα, πάντοτε θαρραλέος και πρωτοστάτης κάθε Καλοῦ, με τὰ κοντὰ ἀκόμα παντελονάκια, σὲ ἡλικία δεκάξη χρονῶν ὁ ἀξέχαστος Κώστας τότε που ἡ Πατρίδα εἶχε σημάει Πανελλήνιο συναγερμὸ, ἄφηνε τὰ εἰρηνικὰ θρανία τοῦ σχολείου και μιὰ μέρα ἀληθινὸς ἥρωας τραυματιζόντανε στὸ Μπιζάνι χύνοντας τὸ ἀγνὸ του αἷμα γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς ἀγνῆς Ἰδέας.... Μαζὺ ὅμως με τὰ μετάλλια που τοῦ χάρισε ἡ Πατρίδα τοῦδωκε ὠϊμένα και μιὰν ἀρρώστεια σὰ μιὰ τραγικὴ εἰρωνεία!! Λυπημένος στὴν ἀρχὴ και βαρὺς και μελαγχολικὸς ὅσο ὁ καιρὸς διάβαινε κι' ἀπελπισμένος στὸ τέλος, ἄφηνε τὸν ἑαυτὸ του ἔρμαιο τῶν πεσομιστικῶν του σκέψεων νὰ τριγυρνᾷ λεύτερα μέσ' τὰ πελάγη τῶν πόθων ἐνὸς θανάτου. Θυμὸσοφος ἀληθινὰ μᾶς ἔλεγε ἀδιάκοπα μ' ἕνα πικρὸ χαμόγελο πῶς σὰν πεθάνη νὰ πᾶμε στὸ νωπὸ του τάφο και νὰ τραγουδήσουμε κάποιο χαρωπὸ τραγοῦδι. Καῦμενος Κώστα τραγοῦδι γύρευες και πεθαμένος γιατί ἕνα ἀπέριττο γαλίνιο τραγοῦδι ἦτανε ὅλη σου ἡ ζωὴ.... Με τὴν ἀπέραντή του καλωσύνη εἶχε σκλαβώσει ὅσους τὸν γνώριζαν και με τὴν καλή του καρδιά—ἀνοιχτὴ σ' ἐχθροὺς και φίλους—εἶχε πλάσει μέσα του τοῦ ἕνα κοσμο ἰδανικὸ, ἕνα ὁμορφὸ κόσμον ὁλότελα δικὸ του· και τὸν ἀγαπούσαμε, τὸν ἀγαπούσαμε σὰν ἀδερφὸ γιατί σὰν ἀδερφὸς φερνόντανε στοὺς φίλους. Μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πῶς ζοῦσε μονάχα γιὰ ν' ἀγαπᾷ. Ξεχωριστὸς τύπος τῆς παλῆς καλῆς ἐποχῆς. Κλαίει ὁ πατέρας κι' ἡ μάνα, κλαῖνε τ' ἀδέρφια, κλαῖνε κι' οἱ φίλοι· και τὰ δάκρυα ὅλων μας θὰ γίνουν ἀστέρευτη πηγὴ γιὰ νὰ ποτίζουν τῆς αἰώνιας θύμησης τὸ λουλοῦδι....

Φτωχέ μου κι' ἀγαπημένε μου Κώστα· με βουρκωμένα τὰ μάτια σὲ συνοδεύουμε στὸ μακρινὸ σου ἀγύριστο ταξεῖδι. Και τέλος εὔρον τὸν σκοπὸν τοῦ βίου—ν' ἀποθάνω, μᾶς λέει ὁ παλῆς ποιητής. Αὐτὸ μᾶς ἔλεγες και σὺ γιατί αὐτὸ ποθοῦσες. Κουφὸς ὅμως μᾶς βρίσκει ἡ θέλησή σου—τὸ χαρωπὸ μας τραγοῦδι δὲ θὰ τ' ἀκούσης ποτὲ γιατί τώρα κατάντησε μιὰ τραγικὴ, σπαρακτικὴ και πένθιμη μελωδία.

Ἀθήνα Νοέμβριος 1924

ΘΕΜΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΑΔΗΣ

GIACOMO PUCCINI

Στις 29 του Νοέμβρη, πέθανε σε μιὰ κλινική τῶν Βρυξελλῶν ὁ μεγάλος Ἰταλὸς Μουσουργὸς Giacomo Puccini.

Ἐπὶ τὴν περασμένη ἀνοιξη στὸ Μιλᾶνο, ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται στὸ λάρυγγά του μικρὰς ἐνοχλήσεις πὺ ἐπιδροῦσαν στὴ φωνή του καὶ στίς ὁποῖες δὲν ἔδωσε στὴν ἀρχὴ μεγάλη προσοχή. Ἀλλὰ ὅταν πῆγε στὴν ἐξοχὴ τοῦ Viareggio γιὰ νὰ παραθερίσῃ, ἡ ἐνοχλήσεις ἐξακολούθησαν περὶ ἔντονες ὅσο πὺ ἀναγκάστηκε νὰ καλέσῃ εἰδικὸ γιαιτρὸ νὰ τὸν ἐξετάσῃ. Ὁ γιαιτρὸς ἐξακρίβωσε ὅτι ἔπασχε ἀπὸ καρκίνου τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ συνέστησε νὰ φύγῃ γιὰ τίς Βρυξέλλες γιὰ εἰδικὴ ραδιοθεραπεία.

Στις 24 τοῦ Νοέμβρη ἔγινε ἡ ἐγχείρησις μὲ ἐπιτυχία καὶ ὅλα πῆγαιναν καλά, ὅταν ἔξαφνα στίς 29 τοῦ ἴδιου μηνὸς ἔπαθε καρδιακὴ κρίσις ἐξ αἰτίας τοῦ ραδίου ἡ ὁποία ἔφερε καὶ τὸν θάνατον.

Ὁ Puccini γεννήθηκε στὰ 1858 στὴ Succa τῆς Toscana. Ἐπὶ τὸν πατέρα του Michele Puccini πῆρε τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς μουσικῆς. Εἰς ἡλικία 6 χρόνων ἔμεινε ὀρφανὸς ἀπὸ πατέρα καὶ τὰ μαθήματά του ἐξακολούθησε κοντὰ σ' ἕνα θεῖόν του καὶ ὕστερα κοντὰ στὸν Πρωθυερέα Fanucchi ὁ ὁποῖος τὸν ἐδίδαξε πιάνου καὶ ἀργότερα κοντὰ στὸ μουσικοδιδάσκαλο Santucchi ὁ ὁποῖος τὸν ἐδίδαξε τὴν ἁρμονία καὶ τὴν ἀντίστιξιν.

Ἐπιμελής, σοβαρὸς, πρᾶος ὁ νεαρὸς Giacomo, πολὺ γρήγορα προώδεψε, τόσο πὺ ὅσο πὺ εἰς ἄλλοις διωρίστηκε organista στὴ μεγάλη ἐκκλησία τοῦ S. Pietro Somaldi.

Λένε πὺς ὁ Wagner ἐνῶ πρὶν ἦταν ζωγράφος καὶ συγγραφεὺς φρικαλέων τραγωδιῶν, ἀπὸ τὸ βράδν πὺ ἄκουσε τὴν Eroica τοῦ Beethoven ἀπεφάσισε νὰ ἐπιδοθῇ στὴ μουσική. Τὸ ἴδιον καὶ ὁ Puccini ὅταν ἄκουσε τὴν Aida στὸ θέατρο τῆς Πίζας πὺ πῆγε περὶ ἀπὸ τὴν Lucca γιὰ νὰ τὴν ἀκούσῃ ἀπεφάσισε ν' ἀφίσῃ τὰ μικρὰ ἐκκλησιαστικὰ κομμάτια πὺ συνέθετε ἕως τότε καὶ νὰ ἀφοσιωθῇ στὸ μελόδραμα. Ὁ καὺμός του ἦταν νὰ σπουδάσῃ στὸ Conservatorio τοῦ Μιλάνου· μὰ ἐπειδὴ ἦταν πτωχὸς ἀνέλαβε ἡ βασίλισσα Margherita τὰ ἔξοδά του γιὰ ἕνα χρόνον καὶ τὰ δυὸ ἄλλα χρόνια θὰ ἐφρόντιζε ὁ θεὸς του.

Ἐτσι ἐτελείωσε μὲ ἄριστα, τὸ Conservatorio ὁ Puccini σὲ ἡλικία 25 χρόνων καὶ ἀπὸ τότε ἐπεδόθηκε στὸ μελόδραμα.

Τὸ πρῶτον τοῦ ἔργου, "Le Villi", μονόπρακτον στὸ μουσικὸ διαγωνισμό τοῦ Sondjonio ἀπέτυχε. Μὰ ὅταν ὁ μεγάλος Arrigo Boito, ὁ συνθέτης τοῦ "Nerone", ἄκουσε τὸ ἔργον στὸ ἀριστοκρατικὸ σαλόνι τοῦ Marco Sala στὸ Μιλᾶνο, τόσο ἐνθουσιάζηκε ὅστε ἀνέλαβε ὁ ἴδιος ὁ Boito μὲ ἐράνους νὰ ἀνεβάσῃ τὸ ἔργον στὴ σκηνὴ τοῦ Dal Verme. Ἡ ἐπιτυχία ἦταν καταπληκτικὴ καὶ τὴν ἄλλη μέρα ὁ ἐκδότης Ricordi ἀγόρασε τὴν ὄπερα ἀντὶ 2000 λιρεττῶν. Σημειώσατε πὺς τὸ βράδν τῆς ἐπιτυχίας ὅλη ἡ περιουσία τοῦ Puccini ἦταν... 60 λεπτά!

Στὰ 1889 παρεστάθηκε στὴ Scala τοῦ Μιλάνου ὁ "Elgar",

στὰ 1893 ἐπαίχθη στὸ Βασιλικὸ θέατρο τοῦ Τουρίνου ἡ "Manon", πὺ χαιρετίσθηκε μὲ μεγάλο ἐνθουσιασμό καὶ ἀπὸ τότε ὁ Puccini συγκαταλέχθηκε στίς πρῶτους Ἰταλοὺς μουσουργοὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης!

Ἐπὶ ὕστερ' ἀπὸ 3 χρόνια στὸ ἴδιον θέατρο ἐπαίχθη ἡ γλυκυτάτη "Bohème", μὲ θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία.

Μετὰ τὴν "Bohème", ὅτι ἔγραψε κλεισμένος μέσα στὴν ὑποβλητικὴ μόνωση τῆς "Torre del Lago", τῆς ἀγαπημένης του ἐξοχικῆς ἐπαύλεως.

Ἡ πρώτη τῆς "Tosca", δὲν ἐσημείωσε μεγάλη ἐπιτυχία. Ἐν τούτοις καὶ μὲ ὅλον τὸν πόλεμον τῆς κριτικῆς ὕστερ' ἀπὸ 3 μῆνες τὸ "πεθαίνω ἀπελπισμένος", ἦταν τὸ τραγοῦδι ὅλης τῆς Ἰταλίας.

Τὴν "Madame Butterfly", στὴ Scala τοῦ Μιλάνου στὰ 1904—1905, τὴν ὑποδέχτηκαν μὲ αὐστηρότητα. Ἀλλὰ ὕστερ' ἀπὸ λίγους μῆνες στὴ Brescia τῆς ἔγινε σωστὴ ἀποδέωσις.

Εἰς τὸ "Metropolitan", τῆς Ν. Ὑόρκης, τὸν Δεκέμβρη τοῦ 1910 παρεστάθη ἡ "Fanciulla del West", καὶ ἐσημειώθη ἕνας θρίαμβος καθαντὸ Ἀμερικανικὸς. Πενήντα φορὲς ἐκάλεσαν τὸν Puccini στὴ σκηνὴ καὶ ἡ εἰσπραξίς ἔφθασαν τίς 110,000 φράγκα! Μυθῶδες ποσὸν γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη...

Κατὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον ἔγραψε τὴ "Rondine", καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸν πόλεμον τὸ "Trittico", πὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ 3 αὐτοτελῆ ἔργα ἕνα δραματικὸν, ἕνα κωμικὸν καὶ ἕνα αἰσθηματικὸν τὰ: 1) Tabarro, 2) Gianni Schicchi, 3) Suor Aneglica. Καὶ τὸ "Trittico", εἶχε ἀπὸ τίς λαμπρότερες ἐπιτυχίας.

Τὸ τελευταῖον τοῦ ἔργου ἡ "Turandot", ἔμεινε μισοτελειωμένον καὶ ἡ τελευταία ἐλπίδα τοῦ νεκροῦ μουσουργοῦ στίς Βρυξέλλες ἦταν, πὺς θὰ γίνῃ καλὰ γιὰ νὰ γράψῃ τὸ duetto "del amore", τῆς "Turandot",...

Ὁ Julius Korngold, ἕνας ἀπὸ τοὺς πρῶτους μουσικοὺς κριτικοὺς τῆς Αὐστρίας καὶ Γερμανίας γράφει στὴν Ἐφημερίδα «Neue freie Presse»: Κανένα ἔθνος ἔξω ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν δὲν εἰμπορεῖ σήμερον νὰ μᾶς δώσῃ τέτοια καὶ τόση μουσικὴ "Pucciniana". Καὶ αὐτὴ ἡ Γαλλία πὺ ἄλλοτε ἔδινε στὸν κόσμον τὴν ζωντανώτερη μελοδραματικὴ μουσικὴ, ἐπώχεψε τώρα. Μόνη ἡ Γερμανία ἔχει τὸ Strauss πὺ κυριαρχεῖ σήμερον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Puccini στὸ μουσικὸν θέατρο χωρὶς ἀνταγωνιστή.

Ὁ κόσμος ὅλος κλαίει ἕνα μεγάλο μουσουργὸν πὺ ἐξωτερικέυσε ἐντελέστερα τὴν ἀνθρώπινη χαρὰ, τὸν ἀνθρώπινον πόνον, τὸν ἔρωτα καὶ τὰ ὄνειρα, τοὺς πόθους καὶ τὴν ἀπελπίσιαν καὶ ἐτόνισε στὴν ὑψηλότερη καὶ γλυκύτερη διαπασῶν ἕναν ὑπέροχον ὕμνον στὴ ζωὴ καὶ στὴ φύσιν!.

Ἡ Ἰταλία καὶ ἡ ἀνθρωπότης μὲ τὸν θάνατον τοῦ Puccini, χάνουν τὸν εἰλικρινέστερον, τὸν γλυκύτερον ἑρμηνευτὴ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Ἀλλὰ ὅσο πὺ ἡ Cilda, ἡ Traviata καὶ ἡ Aida θὰ τραγουδοῦνται

ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους μέσα στοὺς αἰῶνες, ἔτσι καὶ τὴ Mimi τὴ Madame Butterfly καὶ τὴ Floria Tosca θὰ τὴν ἀκοῦνε ὑποβλητικὰ καὶ μὲ συγκίνησι οἱ ἀνθρώποι ποῦ πονοῦν, οἱ ἀνθρώποι ποῦ κλαίνε, οἱ ἀνθρώποι ποῦ ἀγαποῦν!...

N. M.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ

Ο Νομάρχης Σάμου κ. Ι Τροχάλλης, ἀφοῦ προθυμοποιήθηκε πάντοτε νὰ βοηθήσει καὶ ὑποστηρίξει τὸ κοινωφελές ἔργο τοῦ Συλλόγου μας, μὴ τὴ σημερινή του εὐγενικὴ χειρονομία—δημοσιεύοντας στὸ περιοδικὸ μας τὸ ὄραϊο διήγημά του—ἤθελε νὰ δώσει μιὰ νέα ὄθηση στὶς προσπάθειές μας, μὲ τὸ ἠθικὸ κεφάλαιο τῆς συμβολῆς του καὶ μὲ τὴν τιμὴ ποῦ μᾶς κάνει.

Γιὰ τὴν πράξη αὐτὴ ποῦ χαρακτηρίζει τὸν προοδευτικὸ, συγχρονισμένον καὶ συνειδητὸν ἰδεολογὸν ἀνθρώπον, εἶνε περιττὰ νομίζουμε τὰ ἐπαινετικὰ σχόλια.

Μιὰ ὅμως παρατήρησι μᾶς φαίνεται ἐπίκαιρη. Πῶς στέκει πολὺ ψηλὰ ὅποιος, μὲ τὰ μέσα ποῦ διαθέτει, θελήσει νὰ γίνῃ ὁ ταπεινὸς ὑπρέτης τῆς τέχνης, τῆς μοναδικῆς αὐτῆς ὑπέρτερης ἐκδηλώσεως τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος.

Γιατὶ ἂν στὸ Ρωμιὸ ἔχουν σήμερον πέντε παράδων ἐκτίμησι, ἡ διανοοῦμενη τάξι τῆς ἀριστοκρατίας τοῦ πνεύματος τῆς οἰκουμένης κ' ὁ τελευταῖος ξένος, αὐτὸ τὸ χρωστάει στὸ ὅτι οἱ πρόγονοί του, ὄχι μόνον ὑπηρετήσανε τὰ γράμματα καὶ τὶς τέχνες, ἀλλὰ τὶς βάλανε πάνω ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινον καὶ τὶς προσκυνήσανε γιὰ θεοὺς.

Ενα πολὺ συγκινητικὸν γράμμα πήραμε ἀπ' τὴ Δ)δα Καίτη Καραγιαννίδου ποῦ μένει στὴν Ἀμερικὴ.

Ἡ ἑλληνίδα αὐτὴ κορῆ, μέσα στὸ ξένο ἐκεῖνον περιβάλλον τὸ τόσο πλούσιο σὲ τεχνικὰ μέσα ποῦ προλαμβάνουν καὶ ἱκανοποιοῦν κάθε ἀνάγκη πολιτισμένου ἀνθρώπου, δὲν ξέχασε οὔτε ἀδιαφόρησε γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ τοποῦ τῆς, ὁ ὅποιος ἔξω ἀπ' τὰ πράσινα βουνά, τὰ δροσερὰ ἀκρογιάλια καὶ τὸ γαλανὸ οὐρανὸ τίποτε ἄλλο δὲν μπορεῖ νὰ τῆς δώσει, καὶ μᾶς γράφει πῶς θὰ κάνει ὅ,τι μπορέσει γιὰ νὰ μὴ φαινούμαστε πῶς ὑστεροῦμε σὲ πρόοδο καὶ πολιτισμὸν.

Τί ἄλλο πῶς εὐγενικὸ καὶ πῶς λεπτὸν μπορεῖ νὰ θελήσει κανεὶς;

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

(Γραφεῖα δίπλα εἰς τὸ Γυμνάσιον)

Συνδρομὴ γιὰ ἕνα χρόνον, προπληρωτέα.

Ἑσώτερον ἑξ. 30

Ἀμερικῆς ὀλλ. 2

Ἀγγλίας Σελιν. 10

Γιὰ τὰ ἄλλα Κράτη Φρ. 20

Οἱ συνδρομῆς ἀρχίζουν Ἰούλιον καὶ Ἰανουάριον.

Γιὰ πληροφορίες καὶ συνδρομῆς ἀπευθύνεστε «Φιλοτεχνικὸν Ὀμιλον Νέων»

Σαμος—Βαθῶ—Ἑλλάς

Γιὰ ζητήματα συντάξεως «Μηνιαίαν Ἐπιθεώρησιν»

*Ὅσοι συνδρομῆται ἀλλάζουν διεύθυνση νὰ μὴ τὸ δηλώνουν.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΤΟΥ «ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΝΕΩΝ»,

Καραθανάσης Μήτσος, Νικολαρεῖζης Κώστας, Σβορώνος Μεμῆς
Σύμβουλοι—Σβορώνου Οὐρανία, Ἀντιπρόεδρος—Σμυρνοῦδης Γεώργιος,
Γραμματεὺς—Στεφανίδης Θέμος, Πρόεδρος—Στεφάνου Κώστας, Ταμίας—Συννεφιά Ἀῖρα, Σωτηρίου Πλάτων Σύμβουλοι.

Ἐισπράξεις καὶ πληρωμῆς ἐνεργεῖ ὁ ταμειῶν Σύμβουλος κ. Κώστας Νικολαρεῖζης.

— ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ —

κ. κ. Γεωργ. Μανωλιοῦ, Κωνστ. Καρακώσταν, Εὐαγ. Καλτάκη, Πλ. Μητσόν, Διδας Εὐτυχ. Κανκάκη, Τασίαν Πελεκάνου, Ἄρτεμ. Καλαμβάκη, κ. κ. Ἰωάν. Νείον, Ἰωαν. Βοηκλήν, Δημ. Βαλιδάκη, Εὐριπ. Εὐθυμίου, Νικολ. Παπαλεωνίδου, Ἰωαν. Ζημάλην, Ἰωαν. Δασκαλάκη, Νικ. Μοναχόν, Θεασ. Θράβουλον, Μαν. Χατζηγιάνην, Νικ. Φραγκούλην, Εὐαγ. Σταμοῦλον, Θεασ. Καζᾶκον, Γεώργ. Γλιασμήν, Ἀριστ. Βασιλειάδην, Ἰωάν. Μοσχονάν, Δ δα Μαρ. Ἀγγελίδου, Ἰωαν. Γούναρη-ΜΥΤΙΔΗΝΟΥΣ- Δ δα Εὐτυχ. Κοιζαμάνη, Γεωργίαν Ἀντιᾶ, Βιργινίαν Γεωργαντιᾶ, κ. κ. Ζην. Δημητριάδην, Σπ. Σουλούνιαν, Ἐμμ. Θέμελην, Ἄρσι. Ἀλεξάνδρου, Κωνστ. Γιοκαρίνην, Δ. Βαχούμην, Νικ. Σμυρνιτόπουλον, Δημ. Γαλανόν, Σύλλογον Φιλομούσων-ΤΗΓΑΝΙ-κ. κ. Γ. Μανταφούνην, Ν. Μανταφούνην, Κωνστ. Πανέρην, Γ. Γεωργιάδην, Δ δα Πη. Φλετοδίδου-ΚΑΡΛΩΒΑΣΙ-κ. Ἀλέκ. Μαλαματένια-ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΕΣ-κ. κ. Γεωργ. Σβερίκιδην, Βασ. Παπαδημητρίου, Εὐαγ. Διαχογιάννην-ΒΟΥΡΔΙΩΤΕΣ-κ. Κώστα Ψάθαν-ΘΕΣ/ΝΙΚΗΝ- Δ δα Ελ. Ρέσ, κ. κ. Κων. Ν. Γλύψην, Θεμ. Ἀντωνιάδην-ΧΙΩΝ-κ. κ. Στέφ. Σίδερην, Διον. Βλάχον, Τάνην Ρωσσετίδην, Γ. Βασιλειάδην, Εὐαγ. Σταυρινόν-ΑΘΗΝΑΣ-κ. Κων. Μιχαήλ-ΚΑΒΑΛΛΑ-Μ: Μ. Nick Karry, William George, Nick Carras, New Marketgrocery Co, Nick Pavlacos, Mss Adamande Poulos-DETROIT MICH. U. S. A.-Mr. D. Adam-le' CAIRE-Mr. C. Adamides—LEIPSIG.—

Λάβαμε τὶς συνδρομῆς σας καὶ εὐχαριστοῦμε θερμᾶ.